374.129
อ555 ก
ว.2

การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

อัมพร ถิ่นประเทศ

17 พ.ย. 2538

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กุมภาพันธ์ 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195409

การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

อัมพร ถิ่นประเทศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กุมภาพันธ์ 2538

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ในห้าด้าน คือด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาทั้งห้าด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง และเพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานการเทียบโอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล จำนวน 135 คน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในการเทียบโอนวิชาอาชีพในหน่วยจัด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ วิธีการของนิวแมนคูลส์ และความถี่

ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรมีความคิดเห็นว่าการเทียบโอนวิชาอาชีพมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในด้านแหล่งวิทยาการ ส่วนด้านอื่นอีกสี่ด้านอยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพในหน่วยจัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านประสบการณ์ทางอาชีพในข้อ " ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแต่ละครั้ง" และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านแหล่งวิทยาการ

4. บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพเพิ่มเติมว่าแนวการปฏิบัติไม่ชัดเจน ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงกับอาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอน สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการเทียบโอนและนักศึกษาเขียนโครงการไม่เป็น

5. บุคลากรมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าจัดทำคู่มือแนะแนวกรมควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ จัดหาบุคลากรให้มีประจำหน่วยจัดหลากหลายอาชีพ และจัดฝึกอบรมปฏิบัติการการเขียนโครงการ

A Study on Problems In Credit Transfers of Vocational Subjects in Self - Study Aoedemic Nonformal Education Programs in Bangkok Metropolis

AN ABSTRACT

By

Ampron thinprates

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Adult Education

at Srinakarinwirot University

February 1995

The purposes of this research were to study on problems in credit transfers of occupational subjects in Self-study Academic Nonformal Education Programs in Bangkok Metropolis, in five aspects: learning resoure, work place, occupational experience, occupational performing, and occupational project proposal; and to compare all problems in five aspects as classified by position and working experience of administrators and authorities; to collect collect problems and suggestions related to working on credit transfers.

The sample used in this research were personnel, including 135 administrators and records and measurement authorities, who were in charge of credit transfers. The instrument used for collecting data was the questionaire. The statistics used for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, Newman Keuls'method, and frequency.

The main research findings were summarized as follows:-

1. Personnel viewed problems in credit transfers of occupational subjects at a moderate level in the learning resoure aspect, while other four aspects were at a high level.

2. Personnel viewed problems in credit trasnfers of occupational subjects differently at the .05 level of significance.

3. Personnel with different working experience viewed Problems in credit transfers of occupational subjects with no statistically significant difference. However, with statistically significant difference at the .01 level in the occupational

experience aspect on "having no honoraria for the evaluators for each evaluation", and at the .05 level in the learning resource aspect on "having no honoraria for the evaluation committee for testing students".

4. Personnel had additional opinions on problems in credit trasnfers of occupational subjects on unclear guidelines for practice, no evaluators with knowledge in occupation requested for credit trasnfers, no cooperation from the work place, students not understanding how to transfer credits, and students unable to write up projects.

5. Personnel had additional suggestions on preparing the guidance mannual, cooperation between the Nonformal Education Department and work place, providing evaluators in various occupations, and training how to write up projects.

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ทวีป อภิสิทธิ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ทวีป อภิสิทธิ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์วรธรรม ค่าพอ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริธุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ทวีป อภิสิทธิ์ กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์วรธรรม ค่าพอ ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและได้ให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามเนื้อหา และขอขอบคุณอาจารย์อุฤทธิ์ บุญมาก อาจารย์สาโรจน์ ลิ้มประเสริฐ อาจารย์ทองจันทร์ กันธิยะ อาจารย์อวยชัย จันทปัญญาศิลป์ อาจารย์ภาคย์ กลั่นบุศย์ ที่ให้คำแนะนำปรึกษาแนวทางตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์อย่างดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณหัวหน้าหน่วยจัดฯ และผู้ช่วยหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานฝ่ายทะเบียน-วัดผล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ และผู้ใกล้ชิดที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณทองต่อ ถิ่นประเทศ ลูกรักทั้งสองคือนางสาวศศิธร และนางสาวต้องตา ถิ่นประเทศ ที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา ครู และอาจารย์ ที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความสามารถและทักษะทางวิชาการและชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด

อัมพร ถิ่นประเทศ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	4
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	5
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ	10
	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง	12
	ขั้นตอนและข้อกำหนดในการเทียบโอนวิชาอาชีพ	16
	แนวทางดำเนินการศึกษาและเทียบโอนวิชาอาชีพ	18
	หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
	สมมุติฐานการวิจัย	30
3	วิธีดำเนินการวิจัย	31
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	33
	การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	33
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35

บทที่ หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 39
สัญญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 39
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 40
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 40
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน
วิชาอาชีพ..... 43
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน
วิชาอาชีพ..... 54
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะ..... 84

5 สรุป อภิปรายผล และข้อมูลเสนอแนะ..... 90
ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 90
วิธีดำเนินการวิจัย..... 91
การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 91
การวิเคราะห์ข้อมูล..... 92
สรุปผลการวิจัย..... 93
การอภิปรายผล..... 97
ข้อเสนอแนะ.....107

บรรณานุกรม.....109

บทที่ หน้า

ภาคผนวก.....113
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....114
แบบสอบถามการวิจัย.....116

ประวัติผู้วิจัย.....129

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว..... 41

2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เป็นรายด้าน..... 43

3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนชาอาชีพ ด้านแหล่งวิทยาการ..... 44

4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ด้านสถานประกอบการ..... 46

5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ..... 48

6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ด้านสถานประกอบอาชีพ..... 50

7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนด้านเสนอโครงการการประกอบอาชีพ..... 52

8 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง..... 54

9 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ จำแนกตามตำแหน่ง..... 56

10 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง..... 59

ตาราง หน้า

11 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง..... 61

12 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง..... 64

13 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง..... 66

14 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 68

15 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 70

16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน..... 72

17 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านแหล่งวิทยาการในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน" จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน..... 73

18 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอน วิชาอาชีพด้านสถานประกอบการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 74

ตาราง หน้า

19 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 76

20 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพที่เกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง. 78

21 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง" จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน..... 79

22 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 80

23 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง..... 82

24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ..... 84

25 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ..... 87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือและปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะงานพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นงานที่ยากและลำบาก รัฐบาลพึ่งเร่งรัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต (สุนทร โคตรบรรเทา. 2524 : 35) ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ มีคุณสมบัติ มีความสามารถตามที่สังคมหรือประเทศชาติต้องการ ดังนั้น การศึกษาจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากำลังคน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 1) ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทำได้โดยให้การศึกษา การศึกษาจึงมีความจำเป็น และเกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดไปจนกระทั่งตาย (จุลพงษ์ รัตมาศทินย์. 2526 : 4)

งานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อขยายโครงการทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีพื้นฐานในการเรียนรู้ รู้จักคิดเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพมีคุณธรรม จริยธรรม ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งมีโอกาสพัฒนาทักษะและวิชาชีพตามความจำเป็นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้หลักการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนถือเป็นหลักปฏิบัติในทุกกิจกรรมและทุกกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบก็คือ การมุ่งส่งเสริม

และสนับสนุนให้ประชาชนรู้จักคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็นดำรงชีวิตอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

การเร่งขยายโอกาสและความเป็นธรรมในการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเอง จะช่วยให้เสริมศักยภาพและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้มีภารกิจหลักอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต การให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ และการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะวิชาชีพ ถือว่าเป็นการมุ่งจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนให้ได้มีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสมดีกว่าที่เป็นมาในสมัยก่อน เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แม้จะไม่มีสาถานศึกษา ครู หรือโรงเรียนในท้องถิ่นนั้นก็ตาม ประชาชนสามารถสมัครเรียนได้ทุกแห่ง แม้ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ

การเปิดสอนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีรูปแบบการจัดเป็นชั้นเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง ด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้นำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การเร่งขยายและจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าว ช่วยให้ประชาชนในชนบทห่างไกลมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้และรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ได้จากแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นตามหมู่บ้าน ของสังคม เช่น ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน แหล่งความรู้ชุมชน ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุโทรทัศน์ ที่มีอยู่เป็นประจำทางโทรทัศน์ สามารถรับฟังจากเครื่องรับวิทยุ และสามารถอ่านจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จึงนับได้ว่า

ประชาชนมีช่องทางในการรับรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองได้หลายทาง ความรู้และทักษะที่มีอยู่เดิมได้เปลี่ยนไป ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสและมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น สมัครงานตามความสนใจ และมีโอกาสเข้ารับการศึกษาอบรมวิชาชีพระยะสั้น เป็นต้น

ผลจากการเร่งขยายและจัดการศึกษานอกโรงเรียนสู่ประชาชนทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปิดหลักสูตรการสอบเทียบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับความนิยมจากประชาชนสมัครเข้าเรียนมาเป็นพิเศษ ดังมีสถิติผู้สมัครเรียนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 38,308 คน ปีการศึกษา 2531 จำนวน 64,750 คน ปีการศึกษา 2532 จำนวน 62,210 คน ปีการศึกษา 2533 จำนวน 73,954 คน ปีการศึกษา 2534 จำนวน 106,326 คน และปีการศึกษา 2535 จำนวน 60,298 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. 2535 : 14)

ความนิยมของนักศึกษาในการสมัครเข้าเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งปรากฏจากสถิติที่ได้อ้างดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครต้องประสบปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาการลงทะเบียน การจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม การเทียบโอนวิชาอาชีพ การจัดทำข้อสอบ การประเมินผล และการจบหลักสูตร เป็นต้น

สำหรับการเทียบโอนวิชาอาชีพซึ่งสามารถกระทำได้ถึง 5 วิธี คือ การเทียบโอนผลการเรียนจากแหล่งวิทยาการ การเทียบโอนผลการเรียนจากสถานประกอบการ การเทียบโอนผลการเรียนจากประสบการณ์ทางอาชีพที่ทำอยู่ การเทียบโอนผลการเรียนจากการประกอบอาชีพ และการเทียบโอนผลการเรียนจากการทำโครงการประกอบอาชีพ นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนยังได้กำหนดเกณฑ์ของการจบหลักสูตร ระดับมัธยม

ศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ไว้ว่านักศึกษาจะเรียนจบหลักสูตรก่อน 2 ปีไม่ได้ แต่หากมีการเทียบโอนวิชาสามัญและหรือวิชาอาชีพก็สามารถจบก่อนเวลาที่กำหนดได้ จึงทำให้นักศึกษาสามารถนำวิชาอาชีพเลือกมาเทียบโอนได้ถึง 3 หมวดวิชา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาจึงลงทะเบียนการเทียบโอนวิชาอาชีพ และนำหลักฐานมาเทียบโอนกันเป็นจำนวนมาก และหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกบางหน่วยทำการทดสอบ บางหน่วยไม่ทำการทดสอบ ทำให้แนวปฏิบัติไม่ได้มาตรฐาน (สุทธิวรรณ คงสวัสดิ์. 2536 : 98)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพวิธีเรียนด้วยตนเอง ของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ

ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ โดยพิจารณาตามตัวแปร ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงาน ตลอดจนการพัฒนาการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจน และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพฯเกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาอาชีพ

3. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาอาชีพ เพื่อหาทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบข่ายของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรในการศึกษา เป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานประจำหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 45 หน่วย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 รวมทั้งสิ้น 135 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 135 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการเทียบโอนวิชาอาชีพรวม 5 ด้านคือ ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ

4. **ตัวแปรในการศึกษา**

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

4.1.1 ตำแหน่ง แบ่งเป็น

1) ผู้บริหาร

2) เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

4.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง แบ่งเป็น

1) ต่ำกว่า 1 ปี

2) 1 - 3 ปี

3) 3 ปีขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านแหล่งวิทยาการ

4.2.2 ด้านสถานประกอบอาชีพ

4.2.3 ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ

4.2.4 ด้านการประกอบอาชีพ

4.2.5 ด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มหาวิทยาลัย วิทยาลัยและเรือนจำในเขตกรุงเทพฯ ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งเป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

2. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่พลาดหรือขาดโอกาสจากการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือแก่ผู้ที่สนใจทั่วไปได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนด้วยตนเอง

3. ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

4. เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล

5. ปัญหาการเทียบโอน หมายถึง ข้อขัดข้องและอุปสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ปฏิบัติ

6. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง จำนวนปีและการมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองมาก่อน

7. การเทียบโอน หมายถึง การประเมินค่าวิชาอาชีพมาเป็นผลการเรียนของกลุ่มประสบการณ์เสริมอาชีพ (ทักษะ) หรือหมวดวิชาอาชีพเลือก ซึ่งสามารถเทียบโอนอาชีพจากการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ และจากโครงการการประกอบอาชีพที่นักศึกษายื่นเสนอต่อสถานศึกษาเพื่อเทียบโอนเป็นผลการเรียนส่วนหนึ่งของวิชาอาชีพเลือก ตามแผนการเรียนในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

8. แหล่งวิทยาการ หมายถึง สถานศึกษา สถาบัน หรือศูนย์ฝึกอาชีพของทางราชการหรือเอกชนที่จัดการศึกษา ฝึกหัด หรือฝึกอบรมวิชาอาชีพโดยใช้หลักสูตร ที่ทางราชการรับรอง เพื่อให้บุคคลมีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

9. สถานประกอบการ หมายถึง สถานประกอบกิจการเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจ โดยมีผู้ประกอบการหรือนายจ้างและลูกจ้างดำเนินการอยู่เป็นประจำ เช่น ห้างร้าน บริษัท โรงงาน รวมถึงสถานประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบกิจการทางอาชีพในครอบครัว

10. ประสบการณ์ทางอาชีพ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับอาชีพที่นักศึกษามีอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งได้มาโดยการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติด้วยตนเองหรือเรียนรู้จักแหล่งความรู้ต่าง ๆ แต่ไม่ได้นำประสบการณ์ด้านอาชีพมาใช้ในการประกอบอาชีพโดยตรงและไม่มีหลักฐานสำคัญที่จะยืนยันหรืออ้างอิงได้ แต่สามารถประเมินหรือตรวจวัดได้

11. การประกอบอาชีพ หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ทำให้เกิดรายได้หรือผลผลิตที่สามารถประเมินค่าเป็นเงินได้ และกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมทำอย่างต่อเนื่อง

12. โครงการประกอบอาชีพ หมายถึง โครงการที่นักศึกษาเสนอเพื่อดำเนินการประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่และขอเทียบโอนเป็นผลการเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้คือ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ขั้นตอนและข้อกำหนดในการเทียบโอนวิชาอาชีพ แนวทางดำเนินการศึกษาและเทียบโอนวิชาอาชีพ หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา จัดการศึกษาออกเป็น 3 วิธีเรียน ได้แก่ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนแต่ละวิธีได้ตามที่ต้องการ อีกทั้งสามารถเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพได้ทุกวิธีเรียน โดยกำหนดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญไว้ 3 ระดับคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ได้กำหนดวิธีเรียนไว้ 3 วิธีคือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ใช้อักษรย่อว่า (ชร.) วิธีเรียนแบบทางไกล ใช้อักษรย่อว่า (ทก.) และวิธีเรียนด้วยตนเอง ใช้อักษรย่อว่า (ตอ.) (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 3 - 4)

การเรียนทั้ง 3 วิธีนี้ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือจะเลือกเรียนทั้ง 3 วิธีในเวลาเดียวกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการลงทะเบียนเรียน และความพร้อมของผู้เรียนในด้านเวลา ค่าใช้จ่าย และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน รายละเอียดของแต่ละวิธีเรียน พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ชร.) คือ วิธีเรียนที่นักศึกษาจะต้องไปเข้าชั้นเรียนเช่นเดียวกับนักเรียนภาคปกติในระบบโรงเรียน เพียงแต่ช่วงเวลาเรียนจะเป็นไปตอนเย็นหรือในตอนค่ำหลังจากที่ผู้เรียนว่างจากภารกิจประจำวันต่าง ๆ แล้ว เพื่อศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมการเรียนจนครบเงื่อนไขตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ก็ให้จบการศึกษาแต่ละระดับ เมื่อจบแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ

2. วิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.) เป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมากจนไม่มีเวลาที่จะเข้าไปนั่งเรียนในชั้นเรียนได้เป็นประจำ เช่น อยู่ในชนบทที่ห่างไกลจากสถานที่ตั้งของสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เมื่อผู้เรียนไปขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่าง ๆ แล้ว ก็จัดหาหนังสือหรือตำราต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ โดยฝึกหัดทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ฟังรายการวิทยุจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เครือข่ายที่ 2 เพื่อการศึกษา(สวศ 2) ออกอากาศทุกวันระหว่างเวลา 05.30 - 21.10 น. ในระบบเอ.เอ็ม.ขนาดคลื่นความถี่ที่กรุงเทพฯ 1467 กิโลเฮิรตซ์ นอกจากนี้นักศึกษาจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ละระดับเมื่อเรียนจบตามหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ

3. วิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) เป็นวิธีการเรียนที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับวิธีการเรียนแบบทางไกล คือ นักศึกษาไม่ต้องไปเข้าชั้นเรียน จะใช้เวลาศึกษาค้นคว้าอ่านตำราต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนน้อยกว่าการเรียนวิธีเรียนแบบทางไกล ไม่ต้องกังวลกับการติดตามฟังรายการต่าง ๆ ซึ่งเป็นบทเรียนทางวิทยุ (ถ้าหากมีเวลาว่างจะเปิดฟังเสริมความรู้ก็เป็นผลดีแก่นักศึกษาเอง) ต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องมีเวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่า 75 % ของเวลา

พบกลุ่มทั้งหมด และต้องผ่านเกณฑ์การประเมินด้วย นักศึกษาที่สอบได้ครบหมวดวิชาและผ่านกิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้รับประกาศนียบัตรที่มีศักดิ์และสิทธิ์ที่จะนำไปศึกษาต่อหรือสมัครเข้าทำงานได้เช่นเดียวกับผู้ที่จบจากในระบบโรงเรียนทุกประการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

1. ประวัติ การสอบเทียบความรู้ให้แก่ประชาชนในประเทศไทย เริ่มจัดขึ้นโดยกองสามัญศึกษา กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ เป็นผู้จัดดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 และต่อมา พ.ศ. 2501 กองส่งเสริมและวัดผลการศึกษา กรมวิสามัญศึกษาทำหน้าที่จัดสอบประโยคอุดมศึกษาและสอบเทียบความรู้ชั้นมัธยมปีที่ 3 และชั้นมัธยมปีที่ 6 จนกระทั่ง พ.ศ. 2515 กรมวิชาการได้รับไปดำเนินการตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 (มันทนา สุดประเสริฐ. 2532 : 1)

ใน พ.ศ. 2519 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้มีการสอบประโยคมัธยมศึกษาสำหรับบุคคลภายนอก โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบไว้ว่า จะต้องมีพื้นฐานความรู้สอบได้มัธยมศึกษาตอนต้น และมิได้เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมตอนปลาย แต่ระเบียบนี้ต้องยกเลิก ต่อมาได้ออกระเบียบใหม่ว่า ผู้สมัครจะต้องมีพื้นความรู้สอบได้ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ระเบียบนี้จึงเอื้อให้ผู้สมัครที่เป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนมีสิทธิ์สมัครสอบบุคคลภายนอก ซึ่งกรมวิชาการเป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินการสอบ การกำหนดวันรับสมัคร ดังนั้นผู้ที่มีความประสงค์จะสมัครสอบบุคคลภายนอก และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ก็มีสิทธิ์เข้าสอบโดยมิต้องลงทะเบียนเรียนแต่อย่างใด (อุดม เชยกีวงศ์. 2529 : 14)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ป.1 - ป.6) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ม.1 - ม.3) และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ม.4 - ม.6) แทนหลักสูตรเดิม พ.ศ. 2518 เพื่อส่งเสริมให้บุคคลทั่วไปที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียนได้มีโอกาส

ศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเอง และสอบได้วุฒิในระดับต่าง ๆ ได้ดีกว่าเดิม เพราะได้มีการตัดสินผลการสอบเป็นหมวดวิชา อาจสอบได้ครบทุกหมวดวิชาในคราวเดียวกันหรืออาจจะสะสมเป็นหมวดวิชาก็ได้ เพื่อรวมกันให้จบหลักสูตรในการสอบปีต่อไป นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงวิธีการจัดสอบบุคคลภายนอกใหม่ โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อให้เป็นการพัฒนาผู้เรียนทุก ๆ ด้าน เช่น ประสบการณ์ บุคลิกภาพ การงานอาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และศึกษาด้วยตนเอง และในปีเดียวกันนี้ได้เปลี่ยนชื่อการสอบเทียบความรู้เป็น "การจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก" โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มอบให้หน่วยงาน 3 กรมมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันคือ กรมวิชาการรับผิดชอบด้านคุณภาพของข้อสอบ กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบด้านอาคาร สถานที่ บุคลากรบริหารและบริการ ส่วนกรมการศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่องติดต่อประสานงาน (อุดม เชยกีวงศ์. 2529 : 14)แต่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินการและจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนไปพลางก่อน

ในปีการศึกษา 2527 มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น และในการดำเนินงานจะต้องมีการติดต่อประสานงาน ตลอดจนให้บริการแก่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการบริหารการเงินที่เรียกเก็บจากนักศึกษาเป็นค่าขึ้นทะเบียน ลงทะเบียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เรียกชื่อย่อว่า "ศนน." ขึ้น เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2527 ให้เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ปฏิบัติงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร วิชาการ บริการและจัดดำเนินงานของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีหน้าที่ตามข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526

จัดให้มีการสอบวัดผลและประเมินผลให้แก่บุคคลภายนอกในระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และการศึกษาในระดับอื่น ๆ โดยจัดเป็น 2 ประเภทคือ เพื่อศึกษาต่อและเพื่อสิทธิบางอย่าง (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2527)

พ.ศ. 2530 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 และหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 โดยจัดการเรียนเป็น 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะเลือกเรียนวิธีเรียนใดวิธีเรียนหนึ่งหรือจะเรียนคละกันไปทั้ง 3 วิธีเรียนได้ในภาคเรียนเดียวกัน นอกจากนี้ยังให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับนอกระบบโรงเรียนได้ รวมทั้งการให้เทียบโอนวิชาอาชีพ (เลือก) ได้อีกด้วย พร้อมทั้งได้เพิ่มการจัดสอบจากปีละ 1 ครั้ง เป็นปีละ 2 ครั้ง และได้เปลี่ยนชื่อการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกเป็น "การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง" แต่คนทั่วไปรู้จักและยังนิยมเรียกกันว่า"สอบเทียบ"

ในปีการศึกษา 2532 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้มอบอำนาจให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.) เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองทุกระดับ บริหารและบริการหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในเขตกรุงเทพมหานคร และได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ (หนังสือสั่งการที่ ศธ 1109/223 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532)

2. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

หลักสูตรที่จัดแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1 ระดับประถมศึกษา (ป.6)

2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

2.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

3. จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 2) มีจุดมุ่งหมายดังนี้

3.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสเสมอภาคทางการศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

3.3 สร้างเสริมการรู้หนังสือและยกระดับการศึกษาของประชาชน ในอันที่จะเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

3.4 สร้างเสริมให้เกิดขบวนการกลุ่มในการทำงาน เพื่อสังคมอย่างมีคุณธรรม

4. วิธีเรียนด้วยตนเอง

วิธีเรียนด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเลือกเรียนตามความต้องการ ความสนใจและความสามารถของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะต้องจัดการควบคุมเวลาและตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาที่ประสงค์จะสมัครเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทวิธีเรียนด้วยตนเอง จะต้องปฏิบัติดังนี้

4.1 สมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและลงทะเบียนหมวดวิชาที่ต้องการจะศึกษาได้ที่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกที่อยู่ใกล้บ้าน หรือที่สะดวกที่สุด

4.2 นักศึกษาต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแบบเรียน ตำรา หนังสือ หรือสื่อเสริมอื่น ๆ เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมหลักสูตรของแต่ละระดับ หรือหมวดวิชาที่ลงทะเบียนไว้

4.3 นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นหมู่คณะ และฝึกการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตย โดยถือเกณฑ์ตามโครงสร้างของหลักสูตร ในระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.4 เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาใด ๆ นักศึกษจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ หรือใช้วิธีสอบถามผู้รู้ที่อยู่ใกล้ตนเอง เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้จงได้

4.5 ไม่มีการประเมินผลระหว่างภาคเรียน มีแต่การประเมินผลปลายภาคเรียน ๆ ละ 1 ครั้ง คะแนนที่สอบได้แต่ละหมวดวิชา ถือว่าเป็นผลการศึกษาของหมวดวิชานั้น ๆ

4.6 นักศึกษาที่จบหลักสูตรได้ต้องเรียนและสอบผ่านหมวดวิชาบังคับ และหมวดวิชาเลือกให้ครบตามเงื่อนไขของหลักสูตรในแต่ละระดับ

4.7 นักศึกษาสมัครลงทะเบียนหมวดวิชาใดก็มีสิทธิ์เข้าสอบเพื่อประเมินผลในหมวดวิชานั้น และต้องมีเวลาพบกลุ่มให้ครบตามเกณฑ์

4.8 นักศึกษาสามารถนำผลการเรียนมาเทียบโอนได้ทั้งหมดวิชาสามัญ และหมวดวิชาอาชีพ (การเทียบโอนหมวดวิชาอาชีพได้ 3 หมวดวิชา)

4.9 นักศึกษามีโอกาสประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลา แต่ผู้เลือกเรียนวิธีเรียนด้วยตนเองนี้ ต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ โดยจะต้องจัดการเรียนด้วยตนเอง จะต้องพยายามใฝ่หาความรู้ทุก ๆ วิถีทาง

ขั้นตอนและข้อกำหนดในการเทียบโอนวิชาอาชีพ

การเทียบโอนวิชาอาชีพตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 2-3) มีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 กลุ่มสภาพประสบการณ์เสริมอาชีพ (ทักษะ) เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกศึกษาหรือเทียบโอนวิชาอาชีพได้ 30 หรือ 60 สภาพ

2. โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถศึกษาและเทียบโอนวิชาอาชีพเป็นหมวดวิชาในวิชาเลือกได้ โดยกำหนดให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถเทียบโอนได้ไม่เกิน 3 หมวดวิชา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถเทียบโอนได้ไม่เกิน3 หมวดวิชา

3. ในการเทียบโอนวิชาอาชีพในระดับประถมศึกษาและในระดับมัธยมศึกษาให้เป็นกลุ่มสภาพหรือหมวดวิชา ต้องใช้วิธีการศึกษาหรือเทียบโอนเพียงวิธีการเดียว

4. นักศึกษาที่เสนอขอเทียบโอนวิชาอาชีพจากอาชีพที่ประกอบอยู่หรือเสนอโครงการประกอบอาชีพ ถ้าเป็นเรื่องที่มีมาตรฐานสูง วิธีการจัดการซับซ้อนและดำเนินการได้ผลดีจะเทียบโอนให้ได้หลายสภาพหรือหลายหมวดวิชา ในระดับการศึกษาหนึ่ง ๆ และสามารถเทียบโอนได้ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการเทียบโอนวิชาอาชีพตามวิธีการนั้น ๆ

5. การเทียบโอนวิชาอาชีพใดวิชาอาชีพหนึ่ง นักศึกษาสามารถนำผลไปเทียบโอนได้เพียงระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น ยกเว้นกรณีที่มีการพัฒนาอาชีพนั้น

6. ในกรณีนักศึกษานำใบสำคัญที่เรียนวิชาอาชีพมาแสดงให้เห็นว่าใช้เวลาเรียนตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ให้ระดับผลการเรียนเป็น 1 หากนำใบแสดงผลการเรียนมาเสนอให้ระดับผลการเรียนตามหลักฐานนั้น

7. ในการประเมินผลโครงการประกอบอาชีพ หรือการประเมินผลการเรียนวิชาอาชีพจากสถานประกอบการ ถ้ายังไม่สิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการหรือการเรียนในภาคเรียนนั้น ให้รอการประเมินผลไว้ก่อนจนกว่าจะเสร็จสิ้นการดำเนินการตามโครงการ หรือการเรียนวิชาอาชีพจากสถานประกอบการนั้น

8. ในกรณีที่นักศึกษานำผลการเรียนวิชาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นสาขาวิชาหนึ่งที่มีจำนวนชั่วโมงน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ให้สามารถนำผลการเรียนวิชาอาชีพอีกหลักสูตรหนึ่งมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้จำนวนชั่วโมงครบตามเกณฑ์ที่กำหนด หากมีจำนวนชั่วโมงเหลือจะนำไปรวมกับหลักสูตรวิชาอาชีพอื่นอีกไม่ได้

9. ในกรณีที่นักศึกษานำหลักสูตรวิชาอาชีพหลาย ๆ หลักสูตรรวมกัน เพื่อนับเป็นหมวดวิชา ให้คิดค่าระดับผลการเรียนรวมกันตามหลักเกณฑ์ดังนี้

9.1 นำจำนวนชั่วโมงหลักสูตร 1 x คะแนนร้อยละหลักสูตร 1

9.2 นำจำนวนชั่วโมงหลักสูตร 2 x คะแนนร้อยละหลักสูตร 2

9.3 นำผลที่ได้จากข้อ 1 รวมกับข้อ 2 แล้วหารด้วยจำนวนชั่วโมงรวมของหลักสูตรที่ 1 และหลักสูตรที่ 2

9.4 นำค่าที่ได้ไปเทียบกับการให้ตัวเลขแสดงค่าระดับผลการเรียน ดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 100 ให้ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 ให้ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 ให้ระดับคะแนน 2 หมายถึง ปานกลาง

ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59 ให้ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผ่าน

ได้คะแนนร้อยละ 0 - 49 ให้ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

ในกรณีที่ต้องใช้ผลการเรียนหลายหลักสูตรเพื่อนับเป็นหมวดวิชา การคิดระดับผลการเรียนให้ทำลักษณะเดียวกัน

แนวทางดำเนินการศึกษาและเทียบโอนวิชาอาชีพ

ในการดำเนินการศึกษาและขอเทียบโอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้ง 3 ระดับ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 5 - 6)

ในกลุ่มสภาพประสบการณ์เสริมอาชีพ (ทักษะ) ในระดับประถมศึกษาและหมวดวิชา

อาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกศึกษาและเทียบโอนผลการเรียนได้หลายวิธีตามขีดความสามารถ หรือความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีศึกษาหรือเทียบโอนเอง ทั้งนี้สถานศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการแนะแนวประสานงาน และดำเนินการให้ผู้เรียนได้บรรลุผลทางการศึกษาหรือเทียบโอนตามที่กำหนดไว้

การศึกษาและเทียบโอนวิชาลาชีพ สามารถกระทำได้ 5 วิธีคือ

1. เทียบโอนผลการเรียนจากแหล่งวิทยาการ คือการให้นักศึกษาไปเรียนในแหล่งการศึกษาอื่นที่ใช้หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่หน่วยงานราชการอื่นให้การรับรองแล้วนำผลการเรียนกลับมา หรือนักศึกษาที่เรียนมาแล้วนำผลการเรียนมาขอเทียบโอน

2. เทียบโอนผลการเรียนจากสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ คือ การให้นักศึกษาไปเรียนในสถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระตามที่สถานศึกษาได้พิจารณากำหนด แล้วโอนผลการเรียนกลับมา

3. เทียบโอนผลการเรียนจากประสบการณ์ทางอาชีพที่มีอยู่ คือ การให้นักศึกษาได้ใช้ประสบการณ์ทางอาชีพที่ตนเองมีอยู่ มารับการตรวจสอบเพื่อกำหนดค่าและประเมินเป็นผลการเรียน

4. เทียบโอนผลการเรียนจากการประกอบอาชีพ คือ การให้นักศึกษาแสดงรายละเอียดและเข้ารับการทดสอบเกี่ยวกับอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดค่าและประเมินผลการเรียนของตน

5. เทียบโอนผลการเรียนจากการทำโครงการประกอบอาชีพ คือ การให้นักศึกษาสร้างงานหรืออาชีพเพื่อการมีรายได้ โดยการเขียนโครงการและแผนการประกอบอาชีพให้สถานศึกษากำหนดค่าแล้วนำไปปฏิบัติ จัดให้มีการติดตามประเมินผลเป็นผลการเรียนของนักศึกษา

อนึ่ง การเทียบโอนผลการเรียนทั้ง 5 วิธีนี้ ในการดำเนินการประเมินผลเพื่อเทียบโอนทุกวิธี ยกเว้นการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการ (ซึ่งไม่ต้องให้กรรมการพิจารณา) เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มีหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ หรือหลักสูตรที่หน่วยราชการอื่นให้การรับรอง) ให้กรรมการซึ่งสถานศึกษาแต่งตั้งเป็นผู้ทำการประเมิน

กรรมการประเมิน

กรรมการชุดนี้สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณากำหนดบุคคลที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่อย่างน้อย 3 คน คือ 1) ผู้แทนสถานศึกษา 2) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือความรู้ความชำนาญในสาขาอาชีพนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นคนภายในสถานศึกษาหรือภายนอกก็ได้โดยให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกและได้รับความเห็นชอบจากสถานศึกษาหรือสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด 3) ผู้มีความรู้ ความชำนาญด้านการประเมินผล

หน้าที่กรรมการประเมินผล

1. พิจารณากำหนดสถานประกอบการที่เหมาะสม พิจารณาลักษณะอาชีพ ประเภทอาชีพ ประสบการณ์ทางอาชีพ และโครงการประกอบอาชีพที่นักศึกษาเสนอว่า เหมาะสมสอดคล้องหรือตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละวิธีหรือไม่เพียงใด

2. พิจารณากำหนดค่าสภาพ/หมวดวิชาจากเนื้อหาที่นักศึกษาเสนอว่าเหมาะสมสอดคล้องหรือตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละวิธีหรือไม่ และควรจะให้เทียบเท่ากับกี่สภาพกี่หมวดวิชา เสนอหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปลงทะเบียนต่อไป

3. แนะแนวและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาอาชีพเลือก

4. ประเมินผลเพื่อกำหนดระดับผลการเรียนของนักศึกษาจาก สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ ประสบการณ์ทางอาชีพ การประกอบอาชีพและการดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพเพื่อเสนอหัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการเรียน

อย่างไรก็ดีหากสถานศึกษาเห็นว่ามีงานมากจำเป็นต้องพิจารณาควบคุมและติดตามประเมินการประกอบอาชีพ การดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพของนักศึกษาในพื้นที่กว้างขวางแล้ว อาจจัดตั้งกรรมการขึ้นหลาย ๆ ชุด โดยขอความร่วมมือจากบุคคลในแหล่งนั้น ๆ เช่น ครูอาสาสมัคร ครูประจำกลุ่ม เกษตรตำบล กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ เป็นกรรมการผู้ติดตามและประเมินให้ก็ได้

<u>การประเมินผลการเรียน</u>

การประเมินผลการเรียนในแต่ละวิชี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของวิชีการนั้น ๆ และเป็นไปตามเกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน ดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ	80	- 100	ให้ระดับ 4 หมายถึง	ดีมาก
ได้คะแนนร้อยละ	70	- 79	ให้ระดับ 3 หมายถึง	ดี
ได้คะแนนร้อยละ	60	- 69	ให้ระดับ 2 หมายถึง	ปานกลาง
ได้คะแนนร้อยละ	50	- 59	ให้ระดับ 1 หมายถึง	ผ่าน
ได้คะแนนร้อยละ	0	- 49	ให้ระดับ 0 หมายถึง	ไม่ผ่าน

<u>หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก</u>

การจัดตั้งหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นองค์การหรือหน่วยงานหนึ่ง ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งเพื่อให้บริการการศึกษาแก่ผู้ที่พลาดหรือขาดโอกาสจากการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือผู้ที่สนใจทั่วไปได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีวุฒิในระดับต่างๆ ให้ผู้ที่สนใจได้ไปสมัครขึ้นทะเบียน ลงทะเบียนได้ที่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดตั้งและกำหนดหน้าที่ของบุคลากรประจำหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ดังนี้

195409

1. <u>การจัดตั้งหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก</u> เนื่องจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526 ในหมวดที่ 1 ข้อ 5 กำหนดไว้ตอนหนึ่งว่า "กรมการศึกษานอกโรงเรียนอาจร้องขอให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นหน่วยงานจัดการศึกษา" ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ออกคำสั่งกำหนดให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอกขึ้น โดยเรียกชื่อว่า "หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก...(ต่อท้ายด้วยชื่อโรงเรียน) เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ไปลงทะเบียนกับหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก พบอาจารย์แนะแนวศึกษาด้วยตนเอง เข้าพบกลุ่มเพื่อร่วมกิจกรรมและประเมินผลการเรียน (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ กศน.536/2526 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2526) ในปีการศึกษา2534 มีหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกทั้งสิ้น 120 หน่วย อยู่ในส่วนภูมิภาค 87 หน่วย และอยู่ในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 33 หน่วย ปัจจุบันปีการศึกษา 2536 มีหน่วยจัดทั้งสิ้น 136 หน่วย อยู่ในส่วนภูมิภาค จำนวน 90 หน่วย และอยู่ในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 45 หน่วย

2. <u>หน้าที่และการแต่งตั้งบุคลากรประจำหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก</u> มีดังนี้

2.1 <u>หน้าที่</u> หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก มีหน้าที่จะต้องดำเนินงาน การรับสมัครชั้นทะเบียน ลงทะเบียน ปฐมนิเทศ จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ปัจฉิมนิเทศ บริการแนะแนว บริการห้องสมุด เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าทางวิชาการจัดดำเนินการสอบเพื่อวัดผลและประเมินผล เก็บรักษาเอกสารที่เป็นความลับของทางราชการ เช่น ข้อสอบชั้นประถมศึกษา (ป.6) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จัดทำทะเบียนนักศึกษา ทะเบียนวัดผล ทะเบียนประกาศนียบัตร สมุดบัญชีและหลักฐานการรับจ่ายเงินบำรุงการศึกษา บัญชีวัสดุ ทะเบียนครุภัณฑ์

2.2 <u>การแต่งตั้งบุคลากร</u> การดำเนินงานของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก จะต้องมีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและต้องดำเนินงานตลอดปีการศึกษา โดยหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจะเสนอรายชื่อครูหรืออาจารย์ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ได้รับการจัดตั้งให้เป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เพื่อเสนออธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ประจำหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกซึ่งกระทรวงการคลังกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ได้ตามจำนวนดังต่อไปนี้ (อุดม เชยกีวงศ์. 2529 : 40)

1. หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน
2. ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนปรเภทบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน
3. เจ้าหน้าที่ธุรการ - การเงิน จำนวน 1 คน/นักศึกษา 500 คน
4. เจ้าหน้าที่ทะเบียน- วัดผล จำนวน 1 คน/นักศึกษา 500 คน
5. อาจารย์บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน
6. อาจารย์แนะแนว จำนวน 1 คน
7. อาจารย์ประจำกลุ่ม จำนวน 1 คน/นักศึกษา 40 คน
8. นักการภารโรง จำนวน 1 คน/นักศึกษา 150 คน

2.3 <u>หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร</u> ทุก ๆ หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก จะมีบุคลากรซึ่งประกอบด้วยตำแหน่งผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. 2526 : อัดสำเนา)

2.3.1 หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ทำหน้าที่บริหารหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในด้านบริหารบุคคล วิชาการ และจัดดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3.2 ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.3 เจ้าหน้าที่ธุรการ - การเงิน ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) งานธุรการของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(2) งานสารบรรณของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(3) จัดทำเอสารขออนุมัติเบิกจ่ายเงินทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(4) จัดทำบัญชีการเงินของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(5) งานพัสดุ - ครุภัณฑ์ของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.4 เจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) จัดดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครลงทะเบียนนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก

(2) จัดทำทะเบียนเอกสารเกี่ยวกับนักศึกษา

(3) จัดทำทะเบียนและหลักฐานการจบการศึกษา

(4) จัดดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา

(5) จัดทำประกาศผลสอบของนักศึกษา

(6) จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับงานทะเบียน และการวัดผล

การศึกษาส่วนกลางเพื่อทราบและเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป

(7) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.5 อาจารย์บรรณารักษ์ ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) ให้บริการการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ซึ่งมาใช้บริการห้องสมุดเพื่อค้นคว้าทางวิชาการตลอดทั้งปีการศึกษา

(2) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.6 อาจารย์แนะแนว ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอกมีปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องการเรียน แหล่งวิชาการที่จะศึกษาค้นคว้า

(2) บริการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.7 อาจารย์ประจำกลุ่ม ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) จัดกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก

(2) ทดสอบและประเมินผลกิจกรรมการพบกลุ่ม

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.8 นักการภารโรง ทำหน้าที่รับผิดชอบ

(1) ปิด-เปิดสำนักงาน อาคารเรียน ฯลฯ

(2) ดูแลความปลอดภัยของสถานที่ราชการ

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งดังกล่าวนี้ จะมีจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาของแต่ละภาคเรียน ยกเว้นหัวหน้าหน่วยจัดฯ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดฯ อาจารย์บรรณารักษ์ และ

อาจารย์แนะแนวให้มีได้เพียงหน่วยจัดละ 1 คนเท่านั้น จะเห็นได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในแต่ละตำแหน่งมีงานที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบมาก และในเวลาเดียวกันบุคลากรดังกล่าวนี้จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบการเรียนการสอน การที่จะทำให้งานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ และบรรลุตามเป้าหมายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้นั้น ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้ให้ความสนใจ และหาวิธีการสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่บุคลากรประจำหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ได้มีกำลังใจในการร่วมมือกันปฏิบัติงานให้เกิดผลดี และบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยไว้โดยตรง คงมีแต่งานวิจัยที่ใกล้เคียงเท่าที่ศึกษาค้นคว้าได้ มีดังนี้

รัตนา พุ่มไพศาล (2524 : 127-128) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรและด้านบริการอยู่ในระดับพอใช้และอยู่ในระดับน้อย ที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีดังนี้

ด้านบริหารงานบุคคล

1. โรงเรียนควรมอบหมายงานให้ครูผู้สอนให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ
2. ควรสับเปลี่ยนครูให้เหมาะสมกับงานการเรียนการสอน
3. ควรสำรวจความจำเป็นเกี่ยวกับกับสวัสดิการ
4. ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูหรืออาจารย์ในโรงเรียน

ด้านการให้บริการ

1. ห้องสมุดของโรงเรียนควรปรับปรุงให้มีหนังสือและเอกสารสำหรับการเรียนการสอน

2. โรงเรียนควรจัดให้มีบริการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ

3. โรงเรียนควรมีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4. โรงเรียนควรจัดให้มีหนังสืออ่านประกอบ

5. โรงเรียนควรจัดให้มีบริการแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาของนักศึกษาด้านต่าง ๆ

6. มีการใช้อุปกรณ์การสอนและวิธีสอนแบบต่าง ๆ น้อย

ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (2525 : 88 - 94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ทำให้ทราบถึงปัญหาในการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งในด้านการบริหารงานบุคลากร พบว่า [illegible]

1. บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์

2. บุคลากรขาดอุดมการณ์ ไม่เสียสละ ไม่มีความจริงใจต่องาน ขาดความรับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้นที่จะทำงาน ขาดความสามัคคี มีข้อขัดแย้งและเกิดการแตกแยก

3. บุคลากรมีวุฒิไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ

4. บุคลากรที่โอนมาจากหน่วยงานอื่นไม่ยอมเปลี่ยนทัศนคติ

5. ผู้บริหารขาดความยุติธรรม เล่นพรรคเล่นพวก

6. ผู้บริหารใช้อำนาจ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา

7. บุคลากรไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ตามสายงาน

พรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่องานการศึกษานอกโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยจำแนกตาม เพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ใน

การบริหารงานหรือประสบการณ์ในการทำงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน

แสงจันทร์ อินทนนท์ (2528 : 38 - 42) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนกลาง พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกาานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก อัตรากำลังมีน้อยไม่พอกับงานและจำนวนนักศึกษา ค่าตอบแทนน้อย และขาดวัสดุครุภัณฑ์

2. ควรจัดให้มีการอบรมและทบทวนความรู้ให้แก่นักศึกษาในชั่วโมงกิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษา ไม่ได้พบกลุ่มตามเกณฑ์ ควรให้นักศึกษาได้มีการเรียนเพื่อเพิ่มหน่วยวิชาการได้

3. การจัดสอบควรพิจารณาให้มีการสอบปีละ 2 ครั้ง การสอบปกติและการสอบแก้ตัว

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2528 : 63 - 69) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่ม การปฏิบัติงานของบุคลากรการเงิน จากการศึกษา พบว่ามีอุปสรรค ดังนี้

1. ขาดวัสดุอุปกรณ์ เอกสารข้อมูลในการประชาสัมพันธ์

2. นักศึกษาไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการลงทะเบียนและการเลือกวิชาลาชีพโดยเฉพาะนักศึกษาในระดับประถมศึกษา

3. รูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เช่น การรับสมัคร การลงทะเบียนนักศึกษาด้วยตนเอง การพบกลุ่มเพื่อร่วมกิจกรรม และการประเมินผลมีความเหมาะสม แต่ถ้ามีการพิจารณาเพิ่มเติมขั้นตอนการพบกลุ่มจะเกิดผลดียิ่งขึ้น เช่น สอนซ่อมเสริมหรือติววิชาให้แก่ผู้เรียน

4. ผู้ดำเนินงานไม่ค่อยเข้าใจระเบียบปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน

5. ขาดบุคลากรในการทำงาน การเบิกจ่ายเงินล่าช้า และค่าตอบแทนไม่เหมาะสม

สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 71-74) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้น เพราะผู้มีอายุมากจะมีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทางด้านประสบการณ์ของครูประจำกลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่มามาก จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่มีประสบการณ์เลย

มันทนา สุดประเสริฐ (2532 : 143-146) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนด้วยตนเองในทัศนะของผู้บริหารหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก มีทัศนะต่อการบริหารงานบุคคล การบริหารงานประชาสัมพันธ์ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการการเงิน อาคาร สถานที่ และการบริหารกิจการนักศึกษา อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมดีแล้ว การให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มหมวดวิชาละ 6 ชั่วโมง อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องเกณฑ์การจ่ายเงินค่าคุมสอบวันละ 50 บาท ผู้บริหารให้ทัศนะเห็นด้วยในระดับต่ำ

และสุทธิวรรณ คงสวัสดิ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. บุคลากรที่มีเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือด้านการให้บริการนักศึกษา

2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความเห็นว่าด้านที่เป็นปัญหาสูงสุดคือด้านบุคลากร ส่วนบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความเห็นว่าด้านที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ ด้านการให้บริการนักศึกษา

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครที่มีตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพแตกต่างกัน

2. บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าในเรื่องเกี่ยวกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 45 หน่วย รวมทั้งสิ้น 135 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือประชากรหรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการเทียบโอนวิชาอาชีพ ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล ได้กลุ่มตัวอย่าง 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ วิธีเรียนด้วยตนเองของบุคคลกรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีห้าระดับน้ำหนัก แบ่งออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า รวมห้าด้าน คือ ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบการ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ

การกำหนดน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อกำหนดดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด กำหนดคะแนน 5 คะแนน

เป็นปัญหามาก กำหนดคะแนน 4 คะแนน

เป็นปัญหาปานกลาง กำหนดคะแนน 3 คะแนน

เป็นปัญหาน้อย กำหนดคะแนน 2 คะแนน

เป็นปัญหาน้อยที่สุด กำหนดคะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอื่นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกจากที่ได้นำเสนอไว้ในตอนที่สอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 - 2 มาสร้างแบบสอบถามการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา และสมุทรปราการ จำนวน 20 คน

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจัดส่งและรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ จำนวน 32 ชุด และเก็บด้วยตนเองจำนวน 13 ชุด ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2537 รวมแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 135 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. <u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u> เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามดังกล่าวกลับมาแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา แล้วคัดเลือกเอาไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์นำมาจัดทำรหัส และกรอกตัวเลขลงในกระดาษรหัส

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS) โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.2.2 ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ จัดกระทำโดยการแจกแจงความถี่ หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้ t-test และกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปใช้ F-test หากพบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ใช้วิธี Studentized-q-Statistic โดยวิธีของนิวแมนคลส์ (Newman Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน การคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนมีดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531:59)

1.1 หาอัตราร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2-(\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตร α - Coefficient (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 17)

$$\alpha = \frac{N}{N-1}\left[1-\frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

ΣS_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 97)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S^2 , S^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 , n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Studentized-q-Statistic แทน Newman Kelus Method (winer. 1971 : 210-218)

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{MS_{error}/n}$$

เมื่อ q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่

$T_{largest}$ แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด

$T_{smallest}$ แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด

MS_{error} แทน Mean square ของความคลาดเคลื่อน

n แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง (t-distribution)

F แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง (F-distribution)

q แทน ค่าสถิติสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ (q-Statistic)

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)

MS แทน ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพรวม 5 ด้านคือ ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

1.00 - 1.80 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด

1.81 - 2.60 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย

2.61 - 3.40 หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายถึง เป็นปัญหามาก

4.21 - 5.00 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการเทียบโอนเป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ดังตาราง 1 ต่อไป

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	90	66.70
1.2 เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน	45	33.30
รวม	135	100.00
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง		
2.1 ต่ำกว่า 1 ปี	9	06.70
2.2 1 - 3 ปี	58	43.00
2.3 3 ปีขึ้นไป	68	50.40
รวม	135	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าจำนวนบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง เป็นผู้บริหาร จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอก

โรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 06.70 ตั้งแต่ 1 - 3 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ดังตาราง 2 - 7 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก เป็นรายด้าน

ปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านแหล่งวิทยาการ.....	3.40	0.64	ปานกลาง
ด้านถานประกอบการ.....	3.45	0.68	มาก
ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ.....	3.47	0.68	มาก
ด้านการประกอบอาชีพ.....	3.47	0.70	มาก
ด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ.....	3.67	0.73	มาก
รวม	3.49	0.58	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า บุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพรวมทุกด้านอยู่ในระดับที่เป็นปัญหามาก ($\bar{X}$=3.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.45-3.67) ยกเว้นด้านการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40)

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ไม่สามารถให้บริการเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา.....	3.43	1.12	มาก
ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา...	3.57	0.93	มาก
ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับทำการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้ขอเทียบโอน.....	3.54	0.90	มาก
แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ออกใบประกาศนียบัตรให้นักศึกษาโดยผู้เรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ตามระเบียบกำหนดไว้...	3.64	1.04	มาก
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินผลทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน.....	3.72	1.18	มาก
วุฒิบัตรของนักศึกษาที่นำมาเทียบโอนแหล่งวิทยาการที่ออกให้ไม่ระบุจำนวนชั่วโมงให้ชัดเจน.....	2.98	1.00	ปานกลาง
นักศึกษาไม่มีความรู้ความสามารถตามวุฒิบัตรที่นำมาเทียบโอน.....	3.52	0.97	มาก
การตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับความสะดวก.....	3.21	0.93	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าอาชีพที่สามารถนำมาเทียบโอนมีขอบข่ายของงานอาชีพกว้างมากน้อยเพียงใด.....	3.28	1.01	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
บุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขาวิชา.....	3.12	1.05	ปานกลาง
รวม	3.40	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกวิธีเรียนด้วยตนเอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการเทียบโอนจากแหล่งวิทยากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากมี 6 ข้อ ($\bar{X}$ =3.43-3.72) และเป็นปัญหาในระดับปานกลางมี 4 ข้อเช่นกัน ($\bar{X}$ = 2.98-3.28)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบการ

ปัญหาด้านสถานประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
นักศึกษาหาสถานประกอบการฝึกหัดงานไม่ได้.....	3.39	0.97	ปานกลาง
สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งนักศึกษาฝึกงาน.....	3.41	0.87	มาก
ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา.....	3.81	0.94	มาก
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน กำหนดไว้ไม่ชัดเจน.....	3.49	0.86	มาก
บุคลากรในหน่วยจัดฯ ขาดความรู้ความชำนาญด้านวิชาอาชีพ.....	3.50	0.98	มาก
บุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ.....	3.70	0.90	มาก
นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิชีนี้เพราะนักศึกษาไม่มีรายได้.....	3.24	1.04	ปานกลาง
นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ.....	3.60	0.92	มาก
นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้.....	3.33	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาด้านสถานประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
นักศึกษาเมื่อนำอาชีพมาเทียบโอนแล้ว จะลาออกจากงานที่ฝึกทันที.....	3.07	0.92	ปานกลาง
รวม	3.45	0.68	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการเทียบโอนจากสถานประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากมี 6 ข้อ ($\bar{X}$ =3.41-3.81) และเป็นปัญหาในระดับปานกลาง มี 4 ข้อ ($\bar{X}$ =3.07-3.39)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนด้านประสบการณ์ทางอาชีพ

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
แนวทางการปฏิบัติในการเทียบโอนไม่ละเอียดลึกซึ้งต่อผู้ดำเนินการประเมิน	3.42	0.89	มาก
เกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา	3.26	0.90	ปานกลาง
การเทียบโอนประสบการณ์บางอาชีพทำการทดสอบยาก	3.56	0.94	มาก
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง	3.71	0.98	มาก
แบบฟอร์มในการเสนอขอเทียบโอนไม่ชัดเจนเข้าใจยากต่อการปฏิบัติ	3.24	0.96	ปานกลาง
แนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน	3.33	0.90	ปานกลาง
ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเทียบโอนวิชาอาชีพ	3.58	0.95	มาก
ประสบการณ์ทางอาชีพบางอาชีพนำมาประเมินยาก	3.70	0.89	มาก
เนื้อหาวิชีการกว้างเกินไปไม่ชัดเจน	3.53	0.83	มาก

จากตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้ขาดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ.....	3.41	0.68	มาก
รวม	3.47	0.68	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า บุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการเทียบโอนจากประสบการณ์ทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง มี 3 ข้อ ($\bar{X}$ = 3.24-3.33) และเป็นปัญหาในระดับมากอยู่ 7 ข้อเช่นกัน ($\bar{X}$=3.41-3.71)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนด้านการประกอบอาชีพ

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ผู้ลงทะเบียนขอเทียบโอนไม่ได้ประกอบอาชีพจริง.....	3.17	1.14	ปานกลาง
หลักเกณฑ์การประเมินค่าจำนวนหมวดวิชาควรชัดเจน...	3.44	0.93	มาก
ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน.....	3.67	0.90	มาก
อาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอนยังไม่มั่นคง.....	3.44	0.85	มาก
แยกไม่ออกว่าเป็นกิจกรรมของตนเองหรือเป็นเพียงมีส่วนร่วมเท่านั้น.....	3.27	0.96	ปานกลาง
ยุ่งยากในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของอาชีพที่นำมาขอเทียบโอน.....	3.50	0.85	มาก
อาชีพบางอย่างต้องประเมินทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจึงจะประเมินได้.....	3.47	1.01	มาก
ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่.....	3.67	0.91	มาก
เกณฑ์ที่กำหนดไว้กว้างเกินไปไม่ชัดเจน.....	3.49	0.85	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ใช้เวลาในการเดินทางไปประเมินเพราะนักศึกษามีจำนวนมาก.....	3.56	0.99	มาก
รวม	3.47	0.70	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า บุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการเทียบโอนจากการประกอบอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ ($\bar{X}$=3.17-3.27) และเป็นปัญหาในระดับมาก 8 ข้อ ($\bar{X}$ = 3.44-3.67)

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการเทียบโอนด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ

ปัญหาด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ.....	4.04	0.87	มาก
โครงการบางอย่างต้องใช้เวลานานกว่าจะประเมินได้..	3.70	0.86	มาก
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนมักยกเลิกเมื่อนักศึกษาได้รับใบรบ.ไปแล้ว.....	3.61	0.95	มาก
การประเมินต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อการติดตามประเมินโครงการ.....	3.64	0.90	มาก
ขาดงบประมาณเพื่อดำเนินการออกติดตามผลสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ชำนาญการ.....	3.93	0.84	มาก
กำหนดระยะเวลาในการเทียบโอนไม่ชัดเจน.....	3.44	0.96	มาก
นักศึกษาไม่นิยมเสนอขอเทียบโอนวิธีเสนอโครงการ....	3.82	1.04	มาก
มีกระบวนการและขั้นตอนมากนักศึกษาจึงไม่นิยมการขอเทียบโอนวิธีนี้.....	3.66	1.06	มาก
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนไม่ดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่เสนอขอเทียบโอน.....	3.56	0.91	มาก
ครูประจำกลุ่มขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด.....	3.28	1.09	ปานกลาง
รวม	3.61	0.73	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า บุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก มี 9 ข้อ ($\bar{X}$ = 3.44-4.04) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ($\bar{X}$ = 3.28)

ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

3.1 เปรียบเทียบตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 "บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกวิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพแตกต่างกัน" เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า ที ดังตาราง 8 - 13 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาการเทียบโอน	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านแหล่งวิทยาการ.....	3.50	0.61	3.21	0.66	2.55*
ด้านสถานประกอบการ.....	3.52	0.61	3.32	0.78	1.68
ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ.....	3.54	0.62	3.34	0.77	1.57
ด้านการประกอบอาชีพ.....	3.53	0.65	3.35	0.79	1.45
ด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ.....	3.72	0.70	3.56	0.78	1.22
รวม	3.56	0.53	3.35	0.65	1.99*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าบุคลากรในหน่วยจัด ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าด้านการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 9 - 13 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่สามารถให้บริการเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา.....	3.58	1.08	3.13	1.14	2.21*
ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา.....	3.66	0.90	3.40	0.96	1.52
ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับทำการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้ขอเทียบโอน..	3.67	0.89	3.29	0.89	2.33*
แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ออกใบประกาศนียบัตรให้นักศึกษาโดยผู้เรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ตามระเบียบกำหนดไว้.....	3.69	0.98	3.53	1.16	0.82
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน...	3.71	1.19	3.73	1.18	.10
วุฒิบัตรของนักศึกษาที่นำมาเทียบโอนแหล่งวิทยาการที่ออกให้ไม่ระบุจำนวนชั่วโมงให้ชัดเจน.....	3.06	0.99	2.82	1.03	1.28

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
นักศึกษาไม่มีความรู้ความสามารถตามวุฒิบัตรที่นำมาเทียบโอน.....	3.66	0.89	3.24	1.07	2.36*
การตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับความสะดวก.	3.33	0.87	2.98	0.99	2.13*
เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าอาชีพที่สามารถนำมาเทียบโอนมีขอบข่ายของงานอาชีพกว้างมากน้อยเพียงใด.....	3.39	0.94	3.07	1.12	1.76
บุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขาวิชา.....	3.24	0.99	2.87	1.14	1.99*
รวม	3.50	0.61	3.21	0.66	2.55*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องที่เกี่ยวกับไม่สามารถให้บริการเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับทำการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้ขอเทียบโอน นักศึกษาไม่มีความรู้ความสามารถตามวุฒิบัตรที่นำมาเทียบโอน การตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับความสะดวก และบุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขาวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านสถานประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
นักศึกษาหาสถานประกอบการฝึกหัดงานไม่ได้	3.48	0.94	3.22	1.02	1.45
สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งนักศึกษาฝึกงาน.....	3.49	0.86	3.24	0.86	1.55
ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา.....	3.91	0.87	3.60	1.05	1.82
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินกำหนดไว้ไม่ชัดเจน	3.53	0.82	3.40	0.94	0.85
บุคลากรในหน่วยจัดฯ ขาดความรู้ความชำนาญด้านวิชาอาชีพ.....	3.60	0.93	3.29	1.04	1.76
บุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ.....	3.81	0.85	3.44	0.97	1.99*
นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้เพราะนักศึกษาไม่มีรายได้.....	3.23	1.03	3.24	1.07	.06

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาด้านสถานประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ.....	3.61	0.88	3.58	1.01	0.20
นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้.	3.43	0.82	3.13	0.84	1.98*
นักศึกษาเมื่อนำอาชีพมาเทียบโอนแล้วจะลาออกจากงานที่ฝึกทันที.....	3.12	0.90	2.96	0.98	0.99
รวม	3.52	0.61	3.32	0.78	1.68

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องบุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ และนักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
แนวทางการปฏิบัติในการเทียบโอนไม่ละเอียดสับสนต่อผู้ดำเนินการประเมิน.....	3.54	0.84	3.18	0.94	2.31*
เกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา.....	3.37	0.77	3.04	1.09	1.99*
การเทียบโอนประสบการณ์บางอาชีพทำการทดสอบยาก.....	3.66	0.88	3.36	1.05	1.75
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง.....	3.73	0.96	3.67	1.04	0.37
แบบฟอร์มในการเสนอขอเทียบโอนไม่ชัดเจนเข้าใจยากต่อการปฏิบัติ.....	3.32	0.87	3.07	1.10	1.47
แนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน.....	3.39	0.88	3.20	0.92	1.16
ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเทียบโอนวิชาอาชีพ.....	3.62	0.86	3.49	1.12	0.77

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสบการณ์ทางอาชีพบางอาชีพนำมาประเมินยาก.....	3.74	0.88	3.60	0.91	0.89
เนื้อหาวิธีการกว้างเกินไปไม่ชัดเจน.....	3.56	0.79	3.47	0.89	0.59
มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอทำให้ขาดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ	3.43	0.97	3.38	1.13	0.30
รวม	3.54	0.62	3.34	0.77	1.57

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า โดยรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในเรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการเทียบโอนไม่ละเอียดสับสนต่อผู้ดำเนินการประเมิน และเกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ บุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งผู้บริหาร ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพมากกว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

ตาราง 12 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ผู้ลงทะเบียนขอเทียบโอนไม่ได้ประกอบอาชีพจริง.....	3.26	1.11	3.00	1.21	1.23
หลักเกณฑ์การประเมินค่าจำนวนหมวดวิชาควรชัดเจน.....	3.54	0.86	3.24	1.02	1.79
ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน.....	3.76	0.83	3.51	1.04	1.49
อาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอนยังไม่มั่นคง....	3.44	0.79	3.44	0.97	0.00
แยกไม่ออกว่าเป็นกิจกรรมของตนเองหรือเป็นเพียงมีส่วนร่วมเท่านั้น.....	3.34	0.88	3.13	1.10	1.21
ยุ่งยากในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของอาชีพที่นำมาขอเทียบโอน.....	3.54	0.81	3.42	0.94	0.78
อาชีพบางอย่างต้องประเมินทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจึงจะประเมินได้.....	3.48	0.99	3.44	1.08	0.18

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่.....	3.79	0.85	3.44	0.99	2.09*
เกณฑ์ที่กำหนดไว้กว้างเกินไปไม่ชัดเจน....	3.57	0.85	3.33	0.85	1.50
ใช้เวลาในการเดินทางไปประเมินเพราะนักศึกษามีจำนวนมาก.....	3.60	0.93	3.49	1.10	0.61
รวม	3.53	0.65	3.35	0.79	1.45

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าโดยรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในเรื่องผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ บุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งผู้บริหาร ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ มากกว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

ตาราง 13 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ..	4.17	0.78	3.78	0.97	2.50*
โครงการบางอย่างต้องใช้เวลานานกว่าจะประเมินได้.....	3.78	0.86	3.56	0.84	1.43
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนมักยกเลิกเมื่อนักศึกษาได้รับใบรบ.ไปแล้ว.....	3.66	0.94	3.51	0.99	0.83
การประเมินต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อการติดตามประเมินโครงการ.....	3.67	0.91	3.58	0.89	0.54
ขาดงบประมาณเพื่อดำเนินการออกติดตามผลสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ชำนาญการ.....	3.97	0.79	3.87	0.94	0.65
กำหนดระยะเวลาในการเทียบโอนไม่ชัดเจน	3.51	0.96	3.31	0.95	1.14
นักศึกษาไม่นิยมเสนอขอเทียบโอนวิธีเสนอโครงการ.....	3.81	1.02	3.84	1.11	.17
มีกระบวนการและขั้นตอนมากนักศึกษาจึงไม่นิยมการขอเทียบโอนวิธีนี้.....	3.71	1.02	3.56	1.14	0.80

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนไม่ดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่เสนอขอเทียบโอน.....	3.60	0.90	3.47	0.94	0.80
ครูประจำกลุ่มขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด....	3.36	1.05	3.13	1.16	1.12
รวม	3.72	0.70	3.56	0.78	1.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่าโดยรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในเรื่อง นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ และผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ บุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีตำแหน่งผู้บริหาร ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ มากกว่าบุคลากรในหน่วยจัดที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

3.2 <u>เปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน</u> ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 " บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกวิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพแตกต่างกัน" ดังตาราง 14 ต่อไปนี้ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า เอฟ ดังตาราง 14 - 23 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านการเทียบโอน	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านแหล่งวิทยาการ.....	3.10	0.34	3.41	0.58	3.44	0.71	1.10
ด้านสถานประกอบการ.....	3.29	0.46	3.41	0.61	3.51	0.75	0.59
ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ.....	3.17	0.28	3.52	0.61	3.47	0.75	1.07
ด้านการประกอบอาชีพ.....	3.47	0.62	3.51	0.67	3.44	0.74	0.19
ด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ.....	3.39	0.45	3.64	0.65	3.73	0.82	0.98
รวม	3.28	0.29	3.50	0.54	3.52	0.64	0.65

จากตาราง 14 แสดงว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า บุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 15 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิชีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ไม่สามารถให้บริการเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา.....	2.80	0.93	3.40	0.99	3.53	1.23	1.36
ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา.....	3.22	0.97	3.64	0.85	3.56	0.98	0.79
ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับทำการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้ขอเทียบโอน..	2.89	0.60	3.59	0.80	3.59	1.00	2.57
แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ออกใบประกาศนียบัตรให้นักศึกษาโดยผู้เรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ตามระเบียบกำหนดไว้.....	3.22	1.09	3.76	1.05	3.59	1.03	1.89
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน...	3.22	0.97	3.48	1.25	3.99	1.10	3.83*
วุฒิบัตรของนักศึกษาที่นำมาเทียบโอนแหล่งวิทยาการที่ออกให้ไม่ระบุจำนวนชั่วโมงให้ชัดเจน.....	2.67	1.00	3.00	0.82	3.00	1.15	0.46
นักศึกษาไม่มีความรู้ความสามารถตามวุฒิบัตรที่นำมาเทียบโอน.....	3.33	0.87	3.64	0.89	3.44	1.04	0.82

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาด้านแหล่งวิทยาการ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
การตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับความสะดวก.	3.44	0.73	3.21	0.89	3.19	0.98	0.30
เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าอาชีพที่สามารถนำมาเทียบโอนมีขอบข่ายของงานอาชีพกว้างมากน้อยเพียงใด.....	3.33	0.71	3.21	0.97	3.34	1.13	0.27
บุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขาวิชา.....	2.98	0.67	3.16	0.99	3.13	1.14	0.51
รวม	3.10	0.34	3.41	0.58	3.44	0.71	0.10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องเกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองที่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 16-17 ดังต่อไปนี้

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ระหว่างกลุ่ม	2	10.28	5.14	3.83 *
ภายในกลุ่ม	132	177.02	1.34	
รวม	134	187.30		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านแหล่งวิทยาการในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน" จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน		ต่ำกว่า 1 ปี	1-3 ปี	3 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.22	3.48	3.99
ต่ำกว่า 1 ปี	3.22	-	.26	.77*
1 - 3 ปี	3.48		-	.51
3 ปีขึ้นไป	3.99			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในด้านแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวกับ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินผลทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน" มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านสถานประกอบการ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
นักศึกษาหาสถานประกอบการฝึกหัดงานไม่ได้	3.11	0.93	3.47	0.90	3.37	1.04	0.56
สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งนักศึกษาฝึกงาน.....	3.44	0.88	3.31	0.84	3.49	0.89	0.64
ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา.....	3.56	0.86	3.81	0.98	3.84	0.92	0.35
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินกำหนดไว้ไม่ชัดเจน	3.33	0.71	3.45	0.86	3.54	0.89	0.35
บุคลากรในหน่วยจัดฯ ขาดความรู้ความชำนาญด้านวิชาอาชีพ.....	3.22	0.67	3.47	0.84	3.56	1.11	0.52
บุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นท่าเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ.....	3.56	0.73	3.67	0.91	3.75	0.92	0.25
นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้เพราะนักศึกษาไม่มีรายได้.....	3.11	0.60	3.19	1.03	3.29	1.09	0.23
นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ.....	3.22	0.44	3.60	0.84	3.65	1.03	0.84

ตาราง 18 (ต่อ)

ปัญหาด้านสถานประกอบการ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้.	3.44	0.73	3.17	0.78	3.46	0.89	1.09
นักศึกษาเมื่อนำอาชีพมาเทียบโอนแล้วจะลาออกจากงานที่ฝึกทันที.....	2.89	0.78	3.00	0.88	3.15	0.98	0.57
รวม	3.29	0.46	3.41	0.61	3.51	0.75	0.59

จากตาราง 18 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านสถานประกอบการณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 19 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
แนวทางการปฏิบัติในการเทียบโอนไม่ละเอียดสับสนต่อผู้ดำเนินการประเมิน.....	3.00	0.50	3.50	0.90	3.41	0.90	1.26
เกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา.....	3.00	0.50	3.41	0.88	3.16	0.94	1.65
การเทียบโอนประสบการณ์บางอาชีพทำการทดสอบยาก.....	3.33	0.50	3.66	0.83	3.50	1.07	0.69
ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง.....	3.00	0.50	3.57	0.96	3.93	1.00	4.85**
แบบฟอร์มในการเสนอขอเทียบโอนไม่ชัดเจนเข้าใจยากต่อการปฏิบัติ.....	3.11	0.60	3.43	0.84	3.09	1.06	2.13
แนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน.....	3.22	0.44	3.29	0.84	3.37	0.99	0.17
ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเทียบโอนวิชาอาชีพ.....	3.22	0.67	3.53	0.92	3.66	1.00	0.96

ตาราง 19 (ต่อ)

ปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ประสบการณ์ทางอาชีพบางอาชีพนำมาประเมินยาก.....	3.44	0.53	3.74	0.81	3.69	1.00	0.43
เนื้อหาวิธีการกว้างเกินไปไม่ชัดเจน.....	3.11	0.60	3.59	0.75	3.53	0.91	1.29
มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอทำให้ขาดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ	3.22	0.67	3.46	0.98	3.38	1.11	0.32
รวม	3.17	0.28	3.52	0.61	3.47	0.75	1.09

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์อาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องที่ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแต่ละครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองที่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างกัน จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ q-statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 20 - 21 ดังต่อไปนี้

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านประสบการณ์ทางอาชีพที่เกี่ยวกับไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ระหว่างกลุ่ม	2	8.88	4.44	4.84**
ภายในกลุ่ม	132	120.85	0.92	
รวม	134	129.73		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติในด้านประสบการณ์ทางอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ"ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง" จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน		ต่ำกว่า 1 ปี	1-3 ปี	3 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.00	3.57	3.93
ต่ำกว่า 1 ปี	3.00	-	.57	.93**
1 - 3 ปี	3.57		-	.36
3 ปีขึ้นไป	3.93			-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 แสดงว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในด้านประสบการณ์ทางอาชีพให้ข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง" มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 22 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิชีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ผู้ลงทะเบียนขอเทียบโอนไม่ได้ประกอบอาชีพจริง.....	3.56	0.73	3.31	1.01	3.00	1.27	1.72
หลักเกณฑ์การประเมินค่าจำนวนหมวดวิชาควรชัดเจน.....	3.11	0.78	3.53	0.88	3.41	0.98	0.89
ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน.....	3.56	0.73	3.66	0.81	3.71	1.01	0.13
อาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอนยังไม่มั่นคง....	3.33	0.71	3.48	0.90	3.43	0.83	0.15
แยกไม่ออกว่าเป็นกิจกรรมของตนเองหรือเป็นเพียงมีส่วนร่วมเท่านั้น.....	3.56	0.88	3.29	0.88	3.22	1.03	0.50
ยุ่งยากในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของอาชีพที่นำมาขอเทียบโอน.....	3.22	0.67	3.53	0.80	3.51	0.92	0.53
อาชีพบางอย่างต้องประเมินทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจึงจะประเมินได้.....	3.78	0.97	3.52	0.98	3.38	1.05	0.73

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	X	S.D	X	S.D	X	S.D	
ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่.....	3.67	1.00	3.66	0.83	3.69	0.98	0.02
เกณฑ์ที่กำหนดไว้กว้างเกินไปไม่ชัดเจน....	3.44	0.73	3.50	0.86	3.49	0.87	0.02
ใช้เวลาในการเดินทางไปประเมินเพราะนักศึกษามีจำนวนมาก.....	3.44	0.88	3.64	0.97	3.51	1.03	0.31
รวม	3.47	0.62	3.51	0.67	3.44	0.74	0.19

จากตาราง 22 แสดงว่า โดยส่วนรวมบุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้วยการประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 23 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง

ปัญหาด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ..	3.89	0.93	4.07	0.83	4.03	0.90	0.17
โครงการบางอย่างต้องใช้เวลานานกว่าจะประเมินได้.....	3.22	0.83	3.72	0.72	3.75	0.95	1.55
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนมักยกเลิกเมื่อนักศึกษาได้รับใบรบ.ไปแล้ว.....	3.44	0.73	3.64	0.85	3.60	1.07	0.16
การประเมินต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อการติดตามประเมินโครงการ.....	3.33	0.87	3.69	0.86	3.63	0.94	0.61
ขาดงบประมาณเพื่อดำเนินการออกติดตามผลสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ชำนาญการ.....	3.67	0.71	3.91	0.78	3.99	0.91	0.60
กำหนดระยะเวลาในการเทียบโอนไม่ชัดเจน	3.33	0.50	3.28	0.95	3.60	0.99	1.91
นักศึกษาไม่นิยมเสนอขอเทียบโอนวิธีเสนอโครงการ.....	3.56	0.73	3.76	3.76	1.00	3.91	0.65
มีกระบวนการและขั้นตอนมากนักศึกษาจึงไม่นิยมการขอเทียบโอนวิธีนี้.....	3.22	0.83	3.66	0.93	3.72	1.18	0.88

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
โครงการที่เสนอขอเทียบโอนไม่ดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่เสนอขอเทียบโอน.....	3.33	0.71	3.43	0.77	3.69	1.03	1.57
ครูประจำกลุ่มขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด....	2.89	0.60	3.21	1.00	3.40	1.20	1.10
รวม	3.39	0.45	3.64	0.65	3.73	0.82	0.98

จากตาราง 23 แสดงว่าโดยส่วนรวม บุคลากรในหน่วยจัดฯ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านการประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเทียบโอนวิชาลาชีพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพฯ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามตอบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้ความถี่และร้อยละดังตาราง 24-25 ต่อไปนี้

ตาราง 24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาลาชีพ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านแหล่งวิทยาการ		
- แนวการปฏิบัติไม่ชัดเจน	20	14.81
- นักศึกษาซื้อใบประกาศ	19	14.07
- นักศึกษาไม่มีความรู้ตามที่แสดงไว้ในวุฒิบัตร	8	5.96
2. ด้านสถานประกอบอาชีพ		
- สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ	12	8.89
- ขาดเจ้าหน้าที่ออกไปประเมินผล	9	6.67
- ควรให้โอนเฉพาะผู้ประกอบอาชีพจริง	7	5.19
3. ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ		
- แนวปฏิบัติไม่ชัดเจน	19	14.07
- ขาดผู้มีความรู้ไปประเมิน	9	6.67
- อาชีพบางอย่างประเมินได้ยาก	8	5.96

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
4. ด้านการประกอบอาชีพ		
- ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงกับอาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอน	15	11.11
- นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการเทียบโอน	10	7.41
- ยากในการพิจารณาของแต่ละอาชีพ	7	5.19
5. ด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ		
- นักศึกษาเขียนโครงการไม่เป็น	10	7.41
- มีระยะเวลาจำกัดไม่สามารถประเมินได้ทัน	9	6.67
- นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้	5	3.70

จากตาราง 24 แสดงว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ จำนวน 135 คน มีความคิดเห็นและแนวทางเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดฯ ใน 5 ด้านดังนี้

ด้านแหล่งวิทยาการ มีความคิดเห็นเรื่องแนวการปฏิบัติไม่ชัดเจน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 นักศึกษาขาดใบประกาศ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.07 และนักศึกษาไม่มีความรู้ตามที่แสดงไว้ในวุฒิบัตร 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.96

ด้านสถานประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นเรื่องสถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 ขาดเจ้าหน้าที่ออกไปประเมิน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และควรให้โอนเฉพาะผู้ประกอบอาชีพจริง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19

ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ มีความคิดเห็นเรื่องแนวปฏิบัติไม่ชัดเจน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.07 ขาดผู้มีความรู้ไปประเมิน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และอาชีพบางอย่างประเมินได้ยาก 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.96

ด้านการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นเรื่องไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงกับที่นักศึกษาขอเทียบโอน 15 คน คิดเป็นร้อย 11.11 นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการเทียบโอน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และยากในการพิจารณาแต่ละอาชีพ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19

ด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นเรื่องนักศึกษาเขียนโครงการไม่เป็น 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 มีระยะเวลาจำกัดไม่สามารถประเมินได้ทัน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และนักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 25 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านแหล่งวิทยาการ		
- จัดทำคู่มือแนะแนว	40	29.63
- กรมควรมีมาตรการควบคุม	25	18.52
- ต้องทำการทดสอบก่อนอนุมัติให้ผ่าน	10	7.41
2. ด้านสถานประกอบอาชีพ		
- กรมควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ	19	14.07
- จัดสรรงบประมาณให้เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงผู้ออกไปประเมิน	12	8.89
- จัดทำเกณฑ์การเทียบโอนให้ชัดเจน	7	5.19
3. ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ		
- กำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน	19	14.07
- จัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้เพิ่มเติม	10	7.41
- จัดทำอาชีพที่สามารถเทียบโอนได้ให้ชัดเจน	9	6.67

ตาราง 25 (ต่อ)

4. ด้านการประกอบอาชีพ		
- จัดหาบุคลากรให้มีประจำหน่วยจัดหลากหลายอาชีพ	20	14.81
- จัดทำคู่มือปฏิบัติให้นักศึกษาเพิ่มเติม	13	9.63
- แยกประเภทอาชีพที่เทียบโอนได้ให้ชัดเจน	8	5.93
5. ด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ		
- จัดฝึกอบรมปฏิบัติการการเขียนโครงการ	27	20.00
- ยกเลิกการเทียบโอนวิธีนี้	7	5.19
- ขยายระยะเวลาในการประเมินผลออกไป	5	3.70

จากตาราง 25 แสดงว่าบุคลากรในหน่วยจัดฯ จำนวน 135 คน มีความคิดเห็นและแนวทางเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดฯ ใน 5 ด้านดังนี้

ด้านแหล่งวิทยาการ มีข้อเสนอแนะในเรื่องจัดทำคู่มือแนะแนว 40 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 กรมควรมีมาตรการควบคุม 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และต้องทำการทดสอบก่อนอนุมัติให้ผ่าน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

ด้านสถานประกอบอาชีพ มีข้อเสนอแนะในเรื่องกรมควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.07 คน จัดสรรงบประมาณให้เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงผู้ออกไปประเมิน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 และจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนให้ชัดเจน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19

ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ มีข้อเสนอแนะในเรื่องกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.07 จัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้เพิ่มเติม 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41 และจัดทำอาชีพที่สามารถเทียบโอนได้ให้ชัดเจน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ด้านการประกอบอาชีพ มีข้อเสนอในเรื่องจัดหาบุคลากรให้มีประจำหน่วยจัดหลากหลายอาชีพ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 จัดทำคู่มือปฏิบัติให้นักศึกษาเพิ่มเติม 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.63 และแยกประเภทอาชีพที่เทียบโอนได้ให้ชัดเจน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.93

ด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ มีข้อเสนอแนะในเรื่องจัดฝึกอบรมปฏิบัติการการเขียนโครงการ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ยกเลิกการเทียบโอนวิธีนี้ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19 และขยายระยะเวลาในการประเมินผลออกไป 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้สรุปอภิปรายผลและเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตเองในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ โดยพิจารณาตามตัวแปรตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. **ประชากรในการศึกษา**

ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาคือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 45 หน่วย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล รวมทั้งสิ้น 135 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิแอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล**

3.1 **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจัดส่งและรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเองเป็นบางส่วน ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม 2537 รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนรวมทั้งสิ้น 135 ชุด คิดเห็นร้อยละ 100.00

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ

3.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ด้วยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2.3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดที่เกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ จำแนกตามตัวแปรคือ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized-q- Statistic

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง ของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 66.70 และเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 06.70 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.00 และ 3 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.40

2. บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านแหล่งวิทยาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสถานประกอบการ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการประกอบอาชีพ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแต่ละด้านพบว่าบุคลากรในหน่วยจัดมีปัญหาในด้านแหล่งวิทยาการ ในระดับมากในข้อ "แหล่งวิทยาการต่างๆ ออกใบประกาศนียบัตรให้นักศึกษา โดยผู้เรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ตามระเบียบกำหนดไว้""ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา" และ"ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน" ในระดับปานกลางในข้อ "มีขอบข่ายของงานอาชีพกว้างมากน้อยเพียงใด" "การตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชนไม่ได้รับความสะดวก" และ "บุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขาวิชา"ในด้านสถานประกอบการในระดับมากในข้อ "ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา"

"บุคลากรไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ" และ "นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ" ในระดับปานกลางในข้อ "นักศึกษาหาสถานประกอบการฝึกหัดงานไม่ได้" "นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้" และ "นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิชีนี้เพราะนักศึกษาไม่มีรายได้" ด้านประสบการณ์ทางอาชีพในระดับมากในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง""ประสบการณ์ทางอาชีพบางอาชีพนำมาประเมินยาก" และ "ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเทียบโอนวิชาอาชีพ" ในระดับปานกลางในข้อ "แนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน""เกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา"และ "แบบฟอร์มในการเสนอขอเทียบโอนไม่ชัดเจนเข้าใจยากต่อการปฏิบัติ" ในด้านการประกอบอาชีพในระดับมากในข้อ "ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน" "ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่" และ "ใช้เวลาในการเดินทางไปประเมินเพราะนักศึกษามีจำนวนมาก" ในระดับปานกลางในข้อ "แยกไม่ออกว่าเป็นกิจกรรมของตนเองหรือเป็นเพียงมีส่วนร่วมเท่านั้น" และ "ผู้ลงทะเบียนขอเทียบโอนไม่ได้ประกอบอาชีพจริง" และในด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพในระดับมากในข้อ "นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ" "ขาดงบประมาณเพื่อดำเนินการออกติดตามผลสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ชำนาญการ" และ "โครงการบางอย่างต้องใช้เวลานานกว่าจะประเมินได้" ในระดับปานกลางในข้อ "ครูประจำกลุ่มขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด"

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ

3.1 บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 บุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ ของบุคลากรในหน่วยจัดฯ มีความคิดเห็นในด้านแหล่งวิทยาการมากที่สุดคือ แนวการปฏิบัติไม่ชัดเจน รองลงมาคือ นักศึกษาขอใบประกาศ และนักศึกษาไม่มีความรู้ตามที่แสดงไว้ในวุฒิบัตร ในด้านสถานประกอบอาชีพนั้นมากที่สุดคือ สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ รองลงมาคือขาดเจ้าหน้าที่ออกไปประเมินผล และควรให้เทียบโอนเฉพาะผู้ประกอบอาชีพจริง ในด้านประสบการณ์ทางอาชีพมากที่สุดคือ แนวปฏิบัติไม่ชัดเจน รองลงมาคือขาดผู้มีความรู้ไปประเมิน และอาชีพบางอย่างประเมินได้ยาก ในด้านการประกอบอาชีพมากที่สุดคือ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงกับอาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอน รองลงมาคือ นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการเทียบโอน และยากในการพิจารณาของแต่ละอาชีพ และด้านการเสนอโครงการ

การประกอบอาชีพมากที่สุดคือ นักศึกษาเขียนโครงการไม่เป็น รองลงมาคือมีระยะเวลาจำกัดไม่สามารถประเมินได้ทัน และนักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัด มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในด้านแหล่งวิทยาการมากที่สุดคือ จัดทำคู่มือแนะแนว รองลงมาคือ กรมควรมีมาตรการควบคุม และต้องทำการทดสอบก่อนอนุมัติให้ผ่าน ในด้านสถานประกอบอาชีพมากที่สุดคือ กรมควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ รองลงมาคือจัดสรรงบประมาณให้เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงผู้ออกไปประเมิน และจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนให้ชัดเจน ในด้านประสบการณ์ทางอาชีพมากที่สุดคือ กำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน รองลงมาคือ จัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้เพิ่มเติม และจัดทำอาชีพที่สามารถเทียบโอนได้ให้ชัดเจน ในด้านการประกอบอาชีพมากที่สุดคือ จัดหาบุคลากรให้มีประจำหน่วยจัดหลากหลายอาชีพ รองลงมาคือ จัดทำคู่มือปฏิบัติให้นักศึกษาเพิ่มเติม และแยกประเภทอาชีพที่เทียบโอนให้ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของบุคลากรในหน่วยจัดฯ ส่วนใหญ่บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 66.70 และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 33.33 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้เพียง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ดำเนินการคือเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล เพราะในหน่วยจัดฯ แต่ละแห่งจะทำการแต่งตั้งผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ปฏิบัติงานประจำหน่วยจัดฯ ส่วนเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล จะทำการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ได้เพียง 1 ตำแหน่งต่อนักศึกษา 500 คน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบการดำเนินงานของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก กรมการศึกษานอกโรงเรียน (อุดม เชยกีวงศ์. 2529 : 40) และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง มากที่สุดคือ 3 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อย 50.40 แต่จากการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่างกัน ไม่มีผลทำให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในแต่ละภาคเรียนหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจะดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จในแต่ละภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่องานการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานหรือประสบการณ์ในการทำงานไม่ได้ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2. สภาพปัญหาการเทียบโอน เป็นการอภิปรายปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ ด้านแหล่งวิทยาการ ด้านสถานประกอบอาชีพ ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเสนอโครงการการประกอบอาชีพ ดังนี้

2.1 ด้านแหล่งวิทยาการ บุคลากรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการเทียบโอนด้านแหล่งวิทยาการในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรทั้งสองกลุ่มเป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทะเบียน-วัดผล ได้ให้ความสำคัญและสนใจในระเบียบการดำเนินงานพอสมควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับมากในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน" โดยเฉพาะกรรมการที่เป็นบุคคลภายนอกและได้รับเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการ ทั้งนี้เป็นเพราะไม่มีระเบียบให้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับกรรมการ ในการประเมินผลหรือการทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอนได้ ทางหน่วยจัดจึงไม่สามารถที่จะเบิกจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนให้กับกรรมการดังกล่าวได้และในข้อ "ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้เปิดการเทียบโอนไว้กว้างเพื่อให้โอกาสกับผู้เรียนสามารถเทียบโอน จึงทำให้ทางหน่วยจัดไม่สามารถที่จะหาบุคลากรที่มีความรู้ได้ครอบคลุมตามที่นักศึกษาขอเทียบโอนได้ เพราะวิชาชีพมีมากมายหลายสาขา และผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่าง ๆ เหล่านั้นมีอยู่กระจัดกระจายไม่สะดวกต่อการเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการ

2.2 ด้านสถานประกอบการ บุคลากรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการเทียบโอนด้านสถานประกอบการในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในหน่วยจัดไม่ให้ความสำคัญและสนใจในระเบียบการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ตลอดจนไม่ได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเทียบโอนวิชาอาชีพ คิดว่าหากผู้เรียนนำหลักฐานจากสถานประกอบการมาขอเทียบโอนคงสามารถกระทำได้เลย จึงทำให้เกิดปัญหาการซื้อใบประกาศหรือวุฒิบัตรมาจากสถานประกอบการเพื่อนำมาขอเทียบโอน หากมีการทดสอบความรู้จากนักศึกษาทำให้ทราบความจริงว่า ผู้เรียนไม่ได้ไปทำการฝึกงานจริงตามหลักฐานที่นำมาขอเทียบโอน และมีระเบียบประกอบกับทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครไม่ได้จัดทำทำเนียบสถานประกอบการไว้ให้หน่วยจัดทำการตรวจสอบได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับมากในข้อ "ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในหน่วยจัดแต่ละแห่งมีบุคลากรน้อยจึงไม่สามารถออกไปติดตามผลงานของนักศึกษาที่ฝึกงาน ฝึกอบรมอยู่ในสถานประกอบการแต่ละแห่งได้ ประกอบกับบุคลากรในหน่วยจัดส่วนใหญ่มีงานประจำของตนเองอยู่แล้วเพราะเป็นครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนในภาคปกติอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะออกไปติดตามการฝึกอบรมของนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอกในเวลาปกติได้ และในข้อ "บุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ" ทั้งนี้เป็นเพราะในหน่วยจัดฯ แต่ละแห่งมีบุคลากรน้อยไม่มีเวลาที่จะไปรวบรวมรายชื่อสถานประกอบการต่าง ๆ ไว้เป็นทำเนียบได้ เนื่องจากมีงานประจำของตนเอง ที่จะต้องรับผิดชอบคือการสอนประจำในวัน เวลา ปกติ ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ ก็ต้องมาปฏิบัติงานของหน่วยจัดฯ อีกจึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปรวบรวมข้อมูลดังกล่าวได้ ประกอบกับการจัดระบบทำเนียบวิทยากรวิชาชีพแต่ละสาขาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฯ ยังทำไม่เป็นระบบ

ต่างคนต่างทำ ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงระบบเครือข่าย ระหว่างหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิทยากรที่ดี และในข้อ "นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มาสมัครเรียนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองนั้นจะมีอยู่สองประเภท คือหนึ่งจะเป็นนักศึกษาที่เรียนอยู่ในระบบโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นบุคคลนอกระบบโรงเรียนและมีงานประจำอยู่แล้ว ที่มาเรียนในระบบนี้ก็เพราะจะนำวุฒิบัตรไปปรับตำแหน่งของตนให้สูงขึ้น และมีวันหยุดเพียง 1 - 2 วันเท่านั้น จึงไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

2.3 <u>ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ</u> บุคลากรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการเทียบโอนด้านประสบการณ์ทางอาชีพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในหน่วยจัดฯไม่ได้ให้ความสำคัญและสนใจศึกษาระเบียบ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการเทียบโอนวิชาอาชีพเท่าที่ควร จึงทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (2525 : 88-94) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ และบุคลากรไม่มีวุฒิตรงกับงานที่รับผิดชอบ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 63-69) ที่ศึกษาเรื่องระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่ม การปฏิบัติงานของบุคลากรการเงิน" พบว่า นักศึกษาไม่เข้าใจเรื่องการลงทะเบียน การเลือกอาชีพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับมากในข้อ "ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยจัดฯ ไม่สามารถที่จะจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้กับผู้ทรงคุณวุฒิได้ เพราะไม่มีระเบียบที่นำไปปฏิบัติ จึงทำให้มีปัญหาใน

การที่จะเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ มาเป็นกรรมการประเมินผลได้ และในข้อ "เนื้อหาวิชาการกว้างเกินไปไม่ชัดเจน" ทั้งนี้เป็นเพราะทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เปิดกว้างในเรื่องของการเทียบโอนวิชาอาชีพด้านประสบการณ์ทางอาชีพและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา แต่ยากต่อการให้บริการได้ครบถ้วน และไม่บกพร่องของหน่วยจัดฯ ที่ทำอยู่ให้นำมาเทียบโอนได้ ซึ่งทำความลำบากให้กับหน่วยจัดฯ เพราะไม่ได้กำหนดชัดเจนลงไปว่าอาชีพอะไรบ้างที่สามารถนำมาเทียบโอนได้ ซึ่งสมควรที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้มีการทบทวนและกำหนดให้ชัดเจนมากกว่านี้

2.4 <u>ด้านการเทียบโอนจากการประกอบอาชีพ</u> บุคลากรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการเทียบโอนจากด้านการประกอบอาชีพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในหน่วยจัดไม่สนใจในระเบียบเกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญเท่าที่ควร ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ยืดหยุ่นในการบรรจุบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานได้ คือผู้ที่จะเข้าปฏิบัติงานในหน่วยจัดว่าจะต้องผ่านการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติงาน หากไม่ได้รับการฝึกอบรมก็สามารถปฏิบัติงานได้โดยเมื่อปฏิบัติงานไปแล้วให้เข้ารับการฝึกอบรม จึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับมากในข้อ "ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน" ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก บุคลากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในระบบโรงเรียนในภาคปกติ จึงไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ในด้านอาชีพหลากหลาย ตามที่นักศึกษานำมาขอเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา จึงทำให้เกิดปัญหาต่อหน่วยจัดฯ นั้น ๆ และในข้อ "ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่ จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่" ทั้งนี้เพราะครูประจำกลุ่มก็ยังไม่เข้าใจในระเบียบการที่ใช้ปฏิบัติอยู่

จึงทำให้นักศึกษาเกิดความไม่มั่นใจดังกล่าว ประกอบกับการเทียบโอนจากการประกอบอาชีพมีขอบข่ายกว้าง และบางอาชีพก็แยกไม่ออกว่าเป็นของนักศึกษา หรือผู้ปกครอง

2.5 ด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ บุคลากรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาการเทียบโอนด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาไม่มีความรู้ที่จะเขียนโครงการต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ ประกอบกับครูประจำกลุ่มยังไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่กำหนดไว้ให้ปฏิบัติตาม จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในแนวปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 63-69) ที่ศึกษาเรื่องระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่ม การปฏิบัติงานของบุคลากรการเงิน" พบว่า นักศึกษาไม่เข้าใจเรื่องการลงทะเบียน การเลือกอาชีพ และฉรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (2525 : 88-94) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ และบุคลากรไม่มีวุฒิตรงกับงานที่รับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับมากในข้อ "นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ" ทั้งนี้เป็นเพราะการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอเทียบโอนวิชาอาชีพ ตามระเบียบนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเป็นปัญหามาก เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้ในเรื่องของการเขียนโครงการ และมีปัญหาในการที่ติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ หรือชำนาญการในสาขาอาชีพที่ตรงกับโครงการของตนได้ จึงทำให้นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิธีนี้ และในข้อ "โครงการที่เสนอขอเทียบโอนมักยกเลิก เมื่อนักศึกษาได้รับใบรบ.ไปแล้ว"อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่สนใจที่จะดำเนินโครงการที่ตนเสนอขอเทียบโอนไว้ และเมื่อได้รับผลการประเมินแล้ว จะไม่ดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ซึ่งผิดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการ

จัดการศึกษานอกโรงเรียนที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพที่ตนเองทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพ

ตามตัวแปรอิสระ ได้

3.1 ตำแหน่ง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวม ระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน พบความแตกต่างซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งผู้บริหารมีปัญหาในการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการมากกว่าเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในโรงเรียนภาคปกติซึ่งมีงานประจำมากอยู่แล้ว เมื่อรับหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองเพิ่มขึ้นอีกก็ยิ่งทำให้มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น และอัตรากำลังที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดให้ไม่สมดุลย์กับสภาพการปฏิบัติงานที่ต้องรับผิดชอบนักศึกษาเป็นจำนวนมากทำให้มีงานล้นมือ ต้องรีบเร่งทำงานแข่งกับเวลาและอยู่ปฏิบัติงานนอกเวลา จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำการศึกษาในเรื่องของระเบียบข้อปฏิบัติมากนักซึ่งต่างกับเจ้าหน้าที่ดำเนินงานที่จะต้องทำการตรวจสอบและปฏิบัติงานอยู่สม่ำเสมอจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม ประชุมสัมนาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528 : 63-69) ที่ศึกษาเรื่องระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่มการปฏิบัติงานของบุคลากรการเงิน พบว่า ผู้ดำเนินงาน

ไม่ค่อยเข้าใจระเบียบปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน และรัตนา พุ่มไพศาล (2524 : 127 - 128) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญในกรุงเทพมหานคร พบว่า ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านการบริหารบุคคลโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู หรืออาจารย์ในโรงเรียน

3.2 <u>ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน</u> เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวม ระหว่างบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในแต่ละภาคเรียนหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจะดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จในแต่ละภาคเรียนและกิจกรรมที่เป็นหน้าที่หลัก ๆ คือ การรับสมัครขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ลงทะเบียนหมวดวิชา การเทียบโอนผลการเรียนหมวดวิชาสามัญหรือหมวดวิชาอาชีพ การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การบริการแนะแนว การบริการห้องสมุด การจัดสอบวัดผลและประเมินผล การจัดทำผลการสอบและการออกหลักฐานทางการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในแต่ละภาคเรียนนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิวรรณ คงสวัสดิ์ (2536 : 115) ที่ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง เห็นว่าปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และพรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของ

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่องานการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานหรือประสบการณ์ในการทำงานไม่ได้ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน แต่ขัดแย้งกับสุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 71-74) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่มามากจะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่มีประสบการณ์เลย

4. <u>ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข</u>

4.1 <u>ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดฯ</u> การเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร พอสรุปประเด็นได้ 4 ข้อ เรียงตามลำดับจากตอบที่มีความถี่มากไปน้อย ดังต่อไปนี้ (1) แนวการปฏิบัติไม่ชัดเจน (2) ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ตรงกับอาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอน (3) สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือ และ(4) นักศึกษาเขียนโครงการไม่เป็นจัดระบบเครือข่ายวิทยากรวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ให้เป็นระบบ เพื่อสะดวกในการใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนวิชาชีพของนักศึกษา

จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคลากรในหน่วยจัดฯ เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขปัญหาโดยด่วน

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยจัดฯ

พอสรุปประเด็นได้ 4 ข้อ เรียงตามลำดับจากคำเสนอแนะที่มีความถี่มากไปน้อย ดังต่อไปนี้ (1) จัดทำคู่มือแนะแนว (2) จัดฝึกอบรมปฏิบัติการการเขียนโครงการ (3) จัดหาบุคลากรให้มีประจำหน่วยหลากหลายอาชีพ และ (4) กรมควรขอความร่วมมือจากสถานประกอบการ

จากข้อเสนอแนะเหล่านี้ สมควรอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้นำไปพิจารณาปรับปรุงในการดำเนินงานที่ผ่านมา และมีการปรับแผนปฏิบัติงานให้ความรู้แก่บุคลากรและนักศึกษาให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเทียบโอนวิชาอาชีพ ตลอดจนกรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้เตรียมการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยจัด และจัดทำคู่มือนักศึกษาแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาสามัญ และวิชาอาชีพ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะให้บริการได้ทันที ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมก่อนบริการอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. **ข้อเสนอแนะทั่วไป** จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดให้มีการอบรมสัมนาเจ้าหน้าที่ทุกระดับหรือทุกตำแหน่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่ให้สามารถบริการนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมทั้งควรจัดอบรมหรือประชุมสัมนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง

1.2 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรพิจารณาขออนุมัติกระทรงการคลังให้จ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการในการประเมินผลการทดสอบกับนักศึกษาได้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และค่าครองชีพในปัจจุบันซึ่งมีอัตราสูงมาก และควรเบิกจ่ายให้หลังจากเสร็จสิ้นในการทดสอบแต่ละครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.3 การเทียบโอนวิชาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเทียบโอนวิชาอาชีพให้กับหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ตลอดจนรวบรวมรายชื่อแหล่งวิทยาการที่เปิดสอนวิชาชีพที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบเมื่อนักศึกษานำหลักฐานมาลงทะเบียนเพื่อขอเทียบโอนวิชาอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาเป็นข้อเสนอสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเอง ในส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเทียบโอนวิชาอาชีพ

2. ควรศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำวิชาอาชีพมาเทียบโอน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทบุคคลภายนอก วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคที่มีต่อการเทียบโอนวิชาอาชีพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

_____. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

_____. คู่มือนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หลักสูตรพุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

_____. คู่มือนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หลักสูตรพุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

_____. แนวการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ติดตามคำตอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.

_____. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

_____. บันทึกข้อความที่ ศธ 1109/223 เรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 25302.

_____. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 -2539). กรุงเทพฯ : ไอเดีย สแควร์, 2534.

_____. สถิติการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนด้วยตนเอง ประจำปีงบประมาณ 2534. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ 2534.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. สรุปผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกปีการศึกษา 2528. กรุงเทพฯ : ศบน., 2529.

จุลพงษ์ รัตนมาศทิพย์. "การศึกษานอกโรงเรียนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรของประเทศ," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 20(115) : 4 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2526.

ณรงค์ศักดิ์ กุลจินท์. งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

พรเพ็ญ อินทร์แก้ว. บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

มันทนา สุดประเสริฐ. แนวทางการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยวิธีเรียนด้วยตนเอง ในทัศนะของผู้บริหารหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.

รัตนา พุ่มไพศาล. ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2534.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. อุบลราชธานี : ม.ป.ท., 2528.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ ทัศนีย์ ชังเทศ และสุรินทร์ เผยกลิ่น. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

สุทธิวรรณ คงสวัสดิ์. ปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2524.

แสงจันทร์ อินทนนท์. รายงานการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ส่วนกลาง พ.ศ. 2528. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ, 2528.

อุดม เชยกีวงศ์. ความรู้เกี่ยวกับงาน "ศบน." การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2529.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Physchological Testing. 3rd ed., New York : Harper and Row, 1970.

Winer, B.J. Statistical Principles in Exprimental Design : International Student Edition. 2nd ed. Kogakusha : McGraw-Hill, 1971.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. นายทวีป อภิสิทธิ์	นักวิชาการศึกษา 7 กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. นางสาววนิดา ศรีเมืองใต้	นักวิชาการศึกษา 7 กองพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. นายทองจันทร์ กันธิยะ	นักวิชาการศึกษา 6 กองพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสาวหจนา กียะสูตร	อาจารย์ 2 ระดับ 5 สถาบันส่งเสริมมาตรฐาน การศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษา นอกโรงเรียน
6. นายอวยชัย จันทปัญญาศิลป์	ศึกษานิเทศก์ 6 ประจำจังหวัดปทุมธานี กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. นายภาคย์ กลั่นบุศย์	อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปทุมธานี

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี

ตำบลบางกะปิ อำเภอเมือง

จังหวัดปทุมธานี 12000

กุมภาพันธ์ 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน - ชุด

ด้วยข้าพเจ้านางอัมพร ถิ่นประเทศ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี เป็นนิสิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต เอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการจัดทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร" และมีความประสงค์ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก และเจ้าหน้าที่ทะเบียนวัดผล ได้โปรดตอบแบบสอบถาม เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วโปรดส่งคืนภายในวันที่ 15 มีนาคม 2537 ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)อัมพร ถิ่นประเทศ

(นางอัมพร ถิ่นประเทศ)

อาจารย์ 2 ระดับ 6

โทร. 501-2137

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาปัญหาการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

วิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร
เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม
เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

เพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเป็นจริงมากที่สุดสำหรับท่าน

1. เพศ

   ( ) ชาย

   ( ) หญิง

2. ตำแหน่งของท่านในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนด้วยตนเอง

   ( ) ผู้บริหาร

   ( ) เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

3. ประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง

   ( ) ต่ำกว่า 1 ปี

   ( ) 1 - 3 ปี

   ( ) 3 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปัญหาให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. ด้านแหล่งวิทยาการ					
1.	ไม่สามารถให้บริการเทียบโอนได้ครบทุกสาขาวิชา.....	.....	...	.....	...	.....
2.	ขาดผู้มีความรู้ที่จะทำการประเมินได้ครบทุกสาขาวิชา.....	.....	...	.....	...	.....
3.	ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับทำการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ของผู้ขอเทียบโอน.....	.....	...	.....	...	.....
4.	แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ออกใบประกาศนียบัตรให้นักศึกษาโดยผู้เรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ตามระเบียบกำหนดไว้.....	.....	...	.....	...	.....
5.	ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่กรรมการในการประเมินทดสอบกับนักศึกษาผู้ขอเทียบโอน.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	วุฒิบัตรของนักศึกษาที่นำมาเทียบโอน แหล่งวิทยาการที่ออกให้ไม่ระบุ จำนวนชั่วโมงให้ชัดเจน.....	.....	...	.....	...	.....
7.	นักศึกษาไม่มีความรู้ความสามารถ ตามวุฒิบัตรที่นำมาเทียบโอน.....	.....	...	.....	...	.....
8.	การตรวจสอบหลักฐานการศึกษา ของนักศึกษาจากสถานศึกษาเอกชน ไม่ได้รับความสะดวก.....	.....	...	.....	...	.....
9.	เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าอาชีพที่สามารถ นำมาเทียบโอน มีขอบข่ายของงาน อาชีพกว้างมากน้อยเพียงใด.....	.....	...	.....	...	.....
10.	บุคลากรไม่เข้าใจว่ามีสาขาวิชาที่ เทียบโอนผลการเรียนได้ 5 สาขา วิชา.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2. <u>ด้านสถานประกอบการ</u>					
11.	นักศึกษาหาสถานประกอบการฝึกหัดงานไม่ได้.....	.....	...	.....	...	.....
12.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งนักศึกษาฝึกงาน.....	.....	...	.....	...	.....
13.	ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลในการฝึกอบรมของนักศึกษา.....	.....	...	.....	...	.....
14.	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน กำหนดไว้ไม่ชัดเจน.....	.....	...	.....	...	.....
15.	บุคลากรในหน่วยจัดฯ ขาดความรู้ความชำนาญด้านวิชาอาชีพ.....	.....	...	.....	...	.....
16.	บุคลากรฯไม่ได้สำรวจสถานประกอบการจัดเป็นทำเนียบไว้ให้นักศึกษาทราบ.....	.....	...	.....	...	.....
17.	นักศึกษาไม่นิยมการเทียบโอนวิชานี้เพราะนักศึกษาไม่มีรายได้.....	.....	...	.....	...	.....
18.	นักศึกษาไม่มีเวลาที่จะออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19.	นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการหรือโรงเรียนที่ฝึกงานได้.....	.....	...	.....	...	.....
20.	นักศึกษาเมื่อนำอาชีพมาเทียบโอนแล้ว จะลาออกจากงานที่ฝึกทันที...	.....	...	.....	...	.....
	3. <u>ด้านประสบการณ์ทางอาชีพ</u>					
21.	แนวทางการปฏิบัติในการเทียบโอนไม่ละเอียดสับสนต่อผู้ดำเนินการประเมิน.....	.....	...	.....	...	.....
22.	เกณฑ์การพิจารณาเทียบโอนทางประสบการณ์ทางอาชีพกับการประกอบอาชีพใกล้เคียงกันมากยากต่อการพิจารณา.....	.....	...	.....	...	.....
23.	การเทียบโอนประสบการณ์บางอาชีพทำการทดสอบยาก.....	.....	...	.....	...	.....
24.	ไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินผลแต่ละครั้ง.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25.	แบบฟอร์มในการเสนอขอเทียบโอนไม่ชัดเจนเข้าใจยากต่อการปฏิบัติ..	.....	...	.....	...	.....
26.	แนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน...	.....	...	.....	...	.....
27.	ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการเทียบโอนวิชาอาชีพ.....	.....	...	.....	...	.....
28.	ประสบการณ์ทางอาชีพบางอาชีพนำมาประเมินยาก.....	.....	...	.....	...	.....
29.	เนื้อหาวิธีการกว้างเกินไปไม่ชัดเจน	.....	...	.....	...	.....
30.	มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้ขาดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ.....	.....	...	.....	...	.....
	4. <u>ด้านการประกอบอาชีพ</u>					
31.	ผู้ลงทะเบียนขอเทียบโอนไม่ได้ประกอบอาชีพจริง.....	.....	...	.....	...	.....
32.	หลักเกณฑ์การประเมินค่าจำนวนหมวดวิชาควรชัดเจน.....	.....	...	.....	...	.....
33.	ขาดบุคลากรที่ชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาที่นักศึกษาขอเทียบโอน...	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34.	อาชีพที่นักศึกษาขอเทียบโอนยังไม่มั่นคง.....	.....	...	.....	...	.....
35.	แยกไม่ออกว่าเป็นกิจกรรมของตนเองหรือเป็นเพียงมีส่วนร่วมเท่านั้น....	.....	...	.....	...	.....
36.	ยุ่งยากในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของอาชีพที่นำมาขอเทียบโอน.....	.....	...	.....	...	.....
37.	อาชีพบางอย่างต้องประเมินทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจึงจะประเมินได้	.....	...	.....	...	.....
38.	ผู้เรียนไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ตนทำอยู่จะทำการขอเทียบโอนได้หรือไม่...	.....	...	.....	...	.....
39.	เกณฑ์ที่กำหนดไว้กว้างเกินไปไม่ชัดเจน.....	.....	...	.....	...	.....
40.	ใช้เวลาในการเดินทางไปประเมินเพราะนักศึกษามีจำนวนมาก.....	.....	...	.....	...	.....
	5. <u>ด้านเสนอโครงการประกอบอาชีพ</u>					
41.	นักศึกษาไม่มีความรู้ในการเขียนโครงการ.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
42.	โครงการบางอย่างต้องใช้เวลานานกว่าจะประเมินได้.....	.....	...	.....	...	.....
43.	โครงการที่เสนอขอเทียบโอนมักยกเลิกเมื่อนักศึกษาได้รับใบรบ.ไปแล้ว.....	.....	...	.....	...	.....
44.	การประเมินต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อการติดตามประเมินโครงการ..	.....	...	.....	...	.....
45.	ขาดงบประมาณเพื่อดำเนินการออกติดตามผลสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้ชำนาญการ.....	.....	...	.....	...	.....
46.	กำหนดระยะเวลาในการเทียบโอนไม่ชัดเจน.....	.....	...	.....	...	.....
47.	นักศึกษาไม่นิยมเสนอขอเทียบโอนวิธีเสนอโครง.....	.....	...	.....	...	.....
48.	มีกระบวนการและขั้นตอนมากนักศึกษาจึงไม่นิยมการขอเทียบโอนวิธีนี้.....	.....	...	.....	...	.....

ลำดับที่	ข้อความ	ระดับความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
49.	โครงการที่เสนอขอเทียบโอนไม่ดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่เสนอขอเทียบโอน.....	.....	...	.....	...	.....
50.	ครูประจำกลุ่มขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด.....	.....	...	.....	...	.....

ตอนที่ 3 โปรดเขียนปัญหาหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมตามที่ท่านประสบในการปฏิบัติงานการเทียบโอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง

1. **ด้านการเทียบโอนจากแหล่งวิทยาการ**

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

2. **ด้านการเทียบโอนจากสถานประกอบการ**

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการเทียบโอนจากประสบการณ์ทางอาชีพ

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการเทียบโอนจากการประกอบอาชีพ

ปัญหา.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

5. <u>ด้านการเทียบโอนจากโครงการประกอบอาชีพ</u>

<u>ปัญหา</u>.....

.....

.....

.....

<u>ข้อเสนอแนะ</u>.....

.....

.....

.....

.....

"ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้"

อัมพร ถิ่นประเทศ

...ผู้วิจัย...

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางอัมพร ชื่อสกุล ถิ่นประเทศ

สถานที่เกิด อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 74/3 หมู่ 5 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตบางเขน กทม.

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

พ.ศ. 2522 ป.กศ.สูง (บรรณารักษ์) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2527 ค.บ. (สังคมศึกษา) จากวิทยาลัยครูพระนคร

พ.ศ. 2538 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2515-2519 เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดจัตวา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

พ.ศ. 2521-2528 เจ้าหน้าที่ธุรการ 4 สำนักงานเลขานุการกรม กรมการศึกษานอกโรงเรียน

พ.ศ. 2529-2534 อาจารย์ 1 ระดับ 5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี